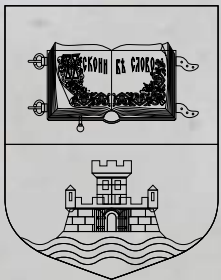

**УНИВЕРЗИТЕТСКО
НАСЛЕЂЕ СРБИЈЕ**

**THE UNIVERSITY
HERITAGE OF SERBIA**

Универзитетско наслеђе Србије
The University Heritage of Serbia

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ THE UNIVERSITY OF BELGRADE

Београд Belgrade
2017.

Издавач:
Универзитет у Београду

Publisher:
The University of Belgrade

За издавача:
Владимир Бумбаширевић,
ректор Универзитета у Београду

For the publisher:
Vladimir Bumbaširević,
Rector of the University of Belgrade

Уредници:
Живан Лазовић
Дарко Митровић
Ивана Митровић

Editors:
Živan Lazović
Darko Mitrović
Ivana Mitrović

Рецензенти:
Владимир С. Костић
Марица Шупут

Copy editors:
Vladimir S. Kostić
Marica Šuput

Превод:
Grainne Boyle Orlić

Translation:
Grainne Boyle Orlić

Дизајн и прелом:
Зоран Перовић

Design and layout:
Zoran Perović

Тираж:
80

Circulation:
80

Штампа:
3D+

Printed by:
3D+

Издавање овог каталога финансијски је помогла Банка Интеза

The publication of this catalogue was party financed by Banca Intesa

УНИВЕРЗИТЕТСКО НАСЛЕЂЕ СРБИЈЕ

THE UNIVERSITY HERITAGE OF SERBIA

САДРЖАЈ

УВОД	11	INTRODUCTION	11
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ	17	THE UNIVERSITY OF BELGRADE	17
■ Анатомски музеј Факултета ветеринарске медицине	19	■ The Anatomical Museum at the Faculty of Veterinary Medicine	19
■ Арборетум Шумарског факултета	25	■ The Arboretum at the Faculty of Forestry	25
■ Археолошка збирка Филозофског факултета	31	■ The Archaeological Collection at the Faculty of Philosophy	31
■ Ботаничка башта „Јевремовац” Биолошког факултета	39	■ Jevremovac Botanical Garden, the Faculty of Biology	39
■ Дендролошка збирка Шумарског факултета	47	■ The Dendrological Collection at the Faculty of Forestry	47
■ Ентомолошка збирка Шумарског факултета	51	■ The Entomological Collection at the Faculty of Forestry	51
■ Збирка Јоце Вујића	57	■ The Joca Vujić Collection	57
■ Збирка минерала и стена Рударско-геолошког факултета	65	■ The Collection of Minerals and Rocks at the Faculty of Mining and Geology	65
■ Збирка минерала и стена Шумарског факултета	73	■ The Collection of Minerals and Rocks at the Faculty of Forestry	73
■ Збирка семена дрвенастих врста Шумарског факултета	79	■ The Collection of Seeds of Woody Species at the Faculty of Forestry	79
■ Збирка старих научних инструмената Лабораторије за експерименталну психологију Филозофског факултета	85	■ The Collection of Old Scientific Instruments in the Laboratory for Experimental Psychology at the Faculty of Philosophy	85
■ Збирка фотографског материјала Шумарског факултета	91	■ The Collection of Photographic Material at the Faculty of Forestry	91
■ Ксилотека Шумарског факултета	95	■ The Xylotheque at The Faculty of Forestry	95
■ Ловачка збирка Шумарског факултета	99	■ The Hunting Collection at the Faculty of Forestry	99
■ Минеролошка збирка Техничког факултета у Бору	105	■ The Mineralogical Collection at the Technical Faculty in Bor	105
■ Музеј анатомије човека Медицинског факултета	111	■ The Museum of Human Anatomy at the Faculty of Medicine	111
■ Музеј спорта Факултета спорта и физичког васпитања	117	■ The Sports Museum at the Faculty of Sport and Physical Education	117
■ Музеј фармације Фармацеутског факултета	125	■ The Pharmacy Museum at the Faculty of Pharmacy	125
■ Музеј хемије Хемијског факултета	131	■ The Museum of Chemistry at the Faculty of Chemistry	131
■ Наслеђе астрономије Математичког факултета	139	■ The Heritage of the Department of Astronomy at the Faculty of Mathematics	139

CONTENT

САДРЖАЈ

■ Нумизматичке збирке	147	■ The Numismatic Collections	147
■ Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”	155	■ The University Library “Svetozar Marković”	155
■ Хербаријум зељастих биљака Шумарског факултета	163	■ The Herbarium of Herbaceous Plants at the Faculty of Forestry	163
■ Центар за рибарство и примењену хидробиологију „Мали Дунав” Пољопривредног факултета	169	■ The Centre for Fisheries and Applied Hydrobiology “Little Danube” at the Faculty of Agriculture	169
УНИВЕРЗИТЕТ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ	177	THE UNIVERSITY OF ARTS IN BELGRADE	177
■ Збирке Факултета ликовних уметности	179	■ The Collections at the Faculty of Fine Arts	179
■ Збирке Факултета музичке уметности	189	■ The Collections at the Faculty of Music	189
УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ	195	THE UNIVERSITY OF NIŠ	195
■ Галерија Универзитета	197	■ The University Gallery	197
■ Збирка графичких радова студената Факултета уметности	201	■ The Collection of Graphic Works by Students at the Faculty of Arts	201
■ Збирка хорске грађе Факултета уметности	205	■ The Choral Collection at the Faculty of Arts	205
■ Музеј спорта и физичког васпитања Факултета спорта и физичког васпитања	209	■ The Museum of Sport and Physical Education at the Faculty of Sport and Physical Education	209
■ Уметничка збирка Универзитета у Нишу	215	■ The Art Collection at the University of Niš	215
УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ	221	THE UNIVERSITY OF NOVI SAD	221
■ Збирка Педагошког факултета у Сомбору	223	■ The Collection at the Faculty of Pedagogy in Sombor	223
УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ	229	THE UNIVERSITY OF PRISTINA, TEMPORARILY SEATED IN KOSOVSKA MITROVICA	229
■ Збирке Природно-математичког факултета	231	■ The Collections of the Faculty of Natural Sciences and Mathematics	231

CONTENT

■ Нумизматичке збирке	147	■ The Numismatic Collections	147
■ Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”	155	■ The University Library “Svetozar Marković”	155
■ Хербаријум зељастих биљака Шумарског факултета	163	■ The Herbarium of Herbaceous Plants at the Faculty of Forestry	163
■ Центар за рибарство и примењену хидробиологију „Мали Дунав” Пољопривредног факултета	169	■ The Centre for Fisheries and Applied Hydrobiology “Little Danube” at the Faculty of Agriculture	169
УНИВЕРЗИТЕТ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ	177	THE UNIVERSITY OF ARTS IN BELGRADE	177
■ Збирке Факултета ликовних уметности	179	■ The Collections at the Faculty of Fine Arts	179
■ Збирке Факултета музичке уметности	189	■ The Collections at the Faculty of Music	189
УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ	195	THE UNIVERSITY OF NIŠ	195
■ Галерија Универзитета	197	■ The University Gallery	197
■ Збирка графичких радова студената Факултета уметности	201	■ The Collection of Graphic Works by Students at the Faculty of Arts	201
■ Збирка хорске грађе Факултета уметности	205	■ The Choral Collection at the Faculty of Arts	205
■ Музеј спорта и физичког васпитања Факултета спорта и физичког васпитања	209	■ The Museum of Sport and Physical Education at the Faculty of Sport and Physical Education	209
■ Уметничка збирка Универзитета у Нишу	215	■ The Art Collection at the University of Niš	215
УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ	221	THE UNIVERSITY OF NOVI SAD	221
■ Збирка Педагошког факултета у Сомбору	223	■ The Collection at the Faculty of Pedagogy in Sombor	223
УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ	229	THE UNIVERSITY OF PRISTINA, TEMPORARILY SEATED IN KOSOVSKA MITROVICA	229
■ Збирке Природно-математичког факултета	231	■ The Collections of the Faculty of Natural Sciences and Mathematics	231

Каталог *Универзитетско наслеђе Србије* пионирски је подухват који је покренуо Универзитет у Београду. Намењен је стручној, али и широј јавности и презентује драгоцену баштину која се налази на државним универзитетима Републике Србије. Истовремено, каталог је и почетна фаза истраживања у области ове врсте наслеђа, а обухвата институције чија је баштина препозната, обрађена и пријављена као универзитетско наслеђе наше земље. Свакако треба имати на уму да је ова публикација тек сажет преглед наше богате академске баштине.

Универзитетско наслеђе је динамична сфера која се протеже на скоро све области човековог деловања и скуп је

вредности нашег друштва. Самим тим, оно је непроцењиво за познавање историје наших универзитета. Иницијативе да се академско наслеђе посебно обрађује нису нове, али тек са овим каталогом оно добија одавно заслужено место у нашој културној средини. Још је важније што каталог означава симболички почетак нових, мултидисциплинарних истраживања у области академске баштине Србије.

Универзитетско наслеђе представља скуп материјалне и нематеријалне културе који је настајао у академској заједници као резултат наставе и науке. Грађа коју поседују факултети диљем Србије је разнородна, а може се сврстати у покретну и непокретну. Непокретно уни-

The catalogue *The University Heritage of Serbia* is a pioneering venture that was initiated by the University of Belgrade and designed for both professionals and the general public. It presents the precious heritage of public universities of the Republic of Serbia, and at the same time is the first phase of research in the field of university heritage. The catalogue includes institutions whose heritage is recognized, processed and registered as a university heritage of Serbia. One should bear in mind that this publication is only a summarised overview of our rich academic inheritance.

University heritage is a dynamic sphere that extends to almost all areas of human activities, and represents a set of val-

ues of our society. Therefore, it is invaluable for understanding the history of our universities. The initiative to separately process academic heritage is not new, but only now with this catalogue does our university heritage receive its long-deserved place in the cultural circles of the country. More importantly, the catalogue indicates the symbolic beginning of new, multidisciplinary research in the field of the academic heritage of Serbia.

The university legacy is a set of tangible and intangible culture created within the academic community as a result of teaching and science. The heritage material of faculties throughout Serbia is heterogeneous and can be classified into

верзитетско наслеђе чине ботаничке баште, арборетуми, огледна добра која се користе у академском раду, али и здања која представљају бисере градитељства или места на којима су се развијала драгоцену научна достигнућа. Градитељско наслеђе универзитетских здања, од којих су многа проглашена за споменике културе и високо категорисана због свог значаја, заслужује посебан каталог, за шта иницијатива већ постоји. До сада је та тема најчешће засебно обрађивана у часопису *Задужбинар* који издаје Универзитет у Београду.

Библиотеке су драгоцен сегмент универзитетског наслеђа и постоје на свим факултетима и њиховим одељењима.

Многе поседују ретка, вредна, често и јединствена издања. С обзиром на њихову посебност – у квалитативном и квантитативном смислу – библиотечко наслеђе биће приказано у наредном, посебном издању. Овом приликом представљена је најзначајнија од свих, кровна Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”.

Покретно универзитетско наслеђе чине уметничке и нумизматичке збирке, научне и наставне колекције, односно све оне које су стваране за потребе студената и наставе, као и оне које су настале као резултат научних истраживања. Управо је ова врста баштине највише и заступљена у каталогу. Разнородне збирке садрже јединствена сведо-

чанства о развоју наставе, науке и академске заједнице у нас. Истовремено, пружају и податке о односу државе према високом образовању и о међународној академској сарадњи.

Родоначелником стварања универзитетског наслеђа у Србији сматра се *Збирка минерала и стена* коју је барон Фон Хердер поклонио кнезу Милошу Обреновићу 1835. године, а коју је кнез потом даровао потоњем Универзитету у Београду. Већи део Збирке сачуван је и до данас и налази се у Музеју минерала и стена Рударско-геолошког факултета Универзитета у Београду. Касније, а посебно у првим деценијама прошлог столећа, факул-

тети и одељења прикупљају предмете који су служили за теоријску и практичну обуку студената. То је и данас пракса, упркос развијеним виртуелним технологијама. После Другог светског рата оснивани су универзитети широм Србије, што представља другу етапу стварања универзитетског наслеђа. Те младе институције настављају праксу Универзитета у Београду и стварају наставне и научне збирке и библиотеке у својим срединама.

Овај процес, не само прикупљања, већ и активног залагања за стварање посебних академских јединица које баштине јединствене примерке о животу високошколских установа непрекидан је и одвија се скоро 180 година.

movable and immovable heritage. The immovable university heritage consists of botanical gardens, arboreta, experimental estates used in academic work, as well as buildings which represent the jewels of architecture or places where valuable scientific achievements were developed. The architectural heritage of university buildings, many of which have been declared monuments of culture and are categorised according to their importance, deserve a special brochure, which is in progress. Up until now, this, as a separate topic, has mostly been dealt with in the journal *Zadužbinar*, published by the University of Belgrade.

Libraries are a valuable segment of the university heritage of

Serbia, and are located at all faculties and their departments. Many have rare, valuable and often unique publications. Given their uniqueness – both qualitative and quantitative – the library heritage will be presented in an upcoming special issue. The University Library “Svetozar Marković”, which is the most important, is presented on this occasion.

The university movable heritage is made up of artistic and numismatic, scientific and educational collections, i.e. those created for students and teaching purposes, as well as those that are the result of scientific research. It is this legacy that is mostly represented in the catalogue. The diverse collections are a unique testimony to the development of education, science

and the academic community. At the same time, they provide information about the government’s attitude towards higher education and international academic cooperation.

The Collection of Minerals and Rocks, which was donated to Prince Miloš Obrenović by Baron von Herder in 1835 and later bequeathed by the prince to the university, is considered to be the founding collection of the university heritage in Serbia. Most of the collection has been preserved to this day and is located at the Museum of Minerals and Rocks at the Faculty of Mining and Geology, at the University of Belgrade. Later, especially in the first decades of the last century, colleges and departments collected objects that were used for the theoretical and

practical training of students. This is still the practice, despite advanced virtual technologies. After World War II, universities were founded throughout Serbia, which represents the second stage of the creation of university heritage. These young institutions continue the practice of the University of Belgrade and create educational and scientific collections and libraries within their environment.

The process of collecting, as well as the strong commitment to the creation of special academic units which safeguard inherited unique examples of the existence of higher education institutions, is continuous and has been taking place for almost 180 years. The latest in the series of such examples is the Fac-

Последњи у низу таквих примера јесте Правни факултет Универзитета у Београду, који је недавно основао Правни музеј са намером да прикупи и сачува разноврсну грађу која сведочи о развоју правних наука код нас.

Планирана наредна истраживања требало би у новим публикацијама да осветле збирке и музеје који до сада нису обухваћени. Међу њима су, између осталих, Музеј мулажа Медицинског факултета Универзитета у Београду, као и збирке на Одељењу за судску медицину и Одељењу за палеонтополошка истраживања, као и на другим институцијама Факултета. Познато је, такође, да технички факултети баштине заиста ретке примерке на-

ставних и научних достигнућа у форми прототипова, техничких нацрта и колекција каква је, на пример, *Збирка бродова* на Машинском факултету Универзитета у Београду. Ове, али и многе друге јавности непознате збирке биће предмет стратешке анализе ради идентификације и очувања те вредне грађе коју делимо са остатком Европе и света. Интерпретирањем универзитетског наслеђа и презентовањем материјала који су резултат приватних и јавних иницијатива, насталих у жељи да се наука и настава унапреде, долазимо до сазнања о мање познатој културној прошлости високог образовања.

Међутим, недостатак стручног особља, али и неодго-

ulty of Law at the University of Belgrade, which very recently established the Law Museum with the intention of collecting and safeguarding a variety of materials that testify to the development of legal science in our country.

Through our planned research, in future publications we hope to highlight collections and museums that have not been mentioned so far. These include, among others, The Museum of Moulages at the Faculty of Medicine at the University of Belgrade, as well as the collections of the Departments of Forensic Medicine and Paleoanthropic Research, and other institutions at the faculty. It is well known that the heritage of the Technical Faculty also has many rare examples of teaching and sci-

entific achievements in the form of prototypes, blueprints and other collections, such as *the Collection of Ships* at the Faculty of Mechanical Engineering at the University of Belgrade. These, and many other collections, unknown to the public, will be the subject of strategic research with the aim to identify and preserve this valuable material which we share with the rest of Europe and the world. The interpretation of the university heritage and the presentation of materials are the result of private and public initiatives, created in order to improve science and teaching, as well as to learn about less-known cultural history related to higher education.

However, a lack of qualified staff, as well as the irresponsible

воран однос саме академске заједнице према архивској и другој грађи, односно историји науке честа је појава. Није реткост ни да се на баштину гледа као на старине које непотребно запремају простор. Те појаве озбиљно угрожавају безбедност и трајање баштине, што је фактор ризика за будућност универзитетског наслеђа. У том смислу, *Каталог универзитетског наслеђа Србије* служи и за подизање свести о важности те јединствене области, а има значаја и за превентивно спречавање трајне и неповратне девастације артефаката.

Ивана Митровић

attitude of the academic community to archival and other materials, i.e. the history of science, is a common occurrence. It is not unusual for our heritage to be seen as invaluable obsolete items that unnecessarily occupy space. Such phenomena are a serious threat which endangers the safety and duration of this heritage, and this is a risk factor for the future of the university heritage. In this sense, *the Catalogue of the University Heritage of Serbia* also serves to raise awareness of the importance of this unique heritage, and is significant for preventive action to stop the permanent and irreversible devastation of our academic heritage.

Ivana Mitrović

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

THE UNIVERSITY OF BELGRADE

Анатомски музеј Факултета ветеринарске медицине

Музеј је део Катедре за анатомију Факултета ветеринарске медицине. Основан је 1938. године заслугом професора Владете Симића, који је био и његов први управник. Стварање музејске колекције отпочело је прикупљањем предмета потребних за наставу. Сви музејски експонати и данас су учили намењена студентима ветеринарске медицине, а Музеј је отворен и за посете ђака и студената других факултета.

Музеј има 1200 експоната у изложбеном простору од 800 метара квадратних. У саставу Музеја се налазе *Ловачка соба* и мали амфитеатар са посебно рађеним анатомско-хируршким столом. У две вежбаонице распоређени су столови који су направљени од легуре алуминијума добијене од немачких авиона срушених у Другом светском рату. Нацрте столова урадио је професор Симић. Музеј поседује и костур-

The Anatomical Museum at the Faculty of Veterinary Medicine

The museum is part of the Department of Anatomy at the Faculty of Veterinary Medicine. It was founded in 1938, thanks to Professor Vladeta Simić, who was also its first director. The creation of the collection began with the gathering of items needed for teaching purposes. All of the museum's exhibits are still used to teach students of veterinary medicine, and the museum is open for pupils and students of other faculties.

The museum contains 1,200 exhibits which are displayed in

an area of 800 m². The museum includes *a hunter's room* and a small amphitheatre with a specially made anatomical surgical table. In two of the practice rooms there are tables made of aluminium alloy obtained from German planes destroyed in World War II. The plans for the tables were drawn by Professor Simić. The museum also has an ossuary and store room for anatomical pictures that were used and are still used for the purpose of practical training. Among the exhibited skeletons

ницу и депо анатомских слика које су служиле, а и данас служе за потребе практичне наставе. Међу изложеним скелетима домаћих животиња нашег поднебља налазе се и скелети два ратна коња која су у Првом светском рату прешла Албанију. Један је припадао војводи Петру Бојовићу, а други генералу Војиславу Томићу. Музеј садржи више колекција различитог садржаја међу којима и *Збирку формалинских препарата*. Такође поседује и велики број гипсаних модела домаћих животиња и њихових органа. Обимна је и *Збирка упоредно приказаних скелета животиња* неопходних за проучавање ветеринарске анатомије.

of domestic animals which inhabit this region, there are also skeletons of two war horses that crossed Albania during the First World War. One belonged to Duke Petar Bojović and the other to General Vojislav Tomić. The Anatomical Museum of Veterinary Medicine contains several different collections, including *the Collection of Formalin Preparations*. It also has a large number of plaster models of domestic animals and their organs. *The Collection of Skeletons of Animals* needed for the study of veterinary anatomy is also extensive.

All of the museum exhibits present a source for research of

Музејски експонати представљају извор за проучавање историје ветеринарске науке. Библиотека Катедре за анатомију, у чијем је саставу Музеј, поседује значајну архивску грађу и обимну фото-документацију на основу којих је могуће реконструисати токове развоја ветеринарске анатомије код нас. У свом фонду Музеј има и документацију оснивача Катедре и Музеја, професора Симића (индекси, дипломе, признања), коме је приликом прославе осамдесетогодишњице Факултета откривена биста на улазу у Анатомски музеј.

the history of veterinary science. The library of the Department of Anatomy, in which the museum is also located, has important archive material and extensive photographic documentation which can be used to reconstruct the course of the development of veterinary anatomy in Serbia. The museum's collection also contains documentation (indexes, diplomas, awards) of the founder and chairman of the museum, Professor Simić, whose bust was unveiled at the entrance to the Anatomical Museum during the celebration of the 80th anniversary of the faculty.

Скелет коња војводе Петра Бојовића
The skeleton of Duke Petar Bojović's horse

Анатомски цртеж коњске главе
An anatomical drawing of a horse's head

Скелет мајмуна
A skeleton of a monkey

Скелет коња војводе Петра Бојовића
The skeleton of Duke Petar Bojović's horse

Скелет мачке
A skeleton of a cat

Скелет медведа
A skeleton of a bear

Део колекције
Part of the collection

Моруна
A beluga

Арборетум Шумарског факултета

Арборетум представља природно добро, зелену површину са специфичном наменом и изузетну ботаничку и пејзажно-архитектонску вредност. Споменик природе флористичког карактера, подигнут на ободу ужег градског језгра, на северозападној падини Кошутњака, површине око 3,5 хектара.

Због својих изузетних вредности 2011. године проглашен је за заштићено природно подручје III категорије. Еколош-

ке карактеристике заступљених представника дрвенастих и жбунастих врста, као и поља, парцела, травњака, стаза, алеја и парковског мобилијара, обезбеђују обиље грађе за стварање научних и стручних студија о Арборетуму.

Арборетуми (arbor, м. лат. = дрво) имају, превасходно, инструктивну и едукативну функцију, а намењени су како научним и стручним круговима, тако и широј јавности. Ово су посебно формиран, мањи или већи заштићени антро-

The Arboretum at the Faculty of Forestry

A natural heritage *Arboretum* is a green area with a specific purpose and is of exceptional botanical and landscape-horticultural value. This monument of nature is of a floristic character and was erected on the outskirts of the city centre, on the north-west slope of Košutnjak, occupying an area of 3.5 hectares.

Due to its exceptional value, in 2011 it was declared a category III protected natural area. The ecological characteristics

of the exhibited trees and shrubs species, as well as the fields, grounds, lawns, paths, flower beds and park movables provide ample material for the scientific and technical study of *the Arboretum*.

Arboreta (arbor, m., Lat. = tree) are firstly of an instructional and educational nature, and they are intended for circles of scientists and experts, as well as for the general public. These are specially formed, smaller or larger protected anthropogenic

погени простори са богатим колекцијама дрвећа и жбуња, пореклом са различитих природних станишта и географских подручја. Они служе научноистраживачком раду и образовању, као и заштити угрожених врста и генофонда дрвенастих и жбунастих врста.

Биљни фонд обухвата око 200 дрвенастих врста, подврста, хибрида и култивара, представљених са око 1500 примерака. Разноврстан биофонд, распоређен по систематској припадности, на повезаним целинама (пољима и парцелама), чини овај споменик природе изузетно атрактивним. ■

areas with rich collections of trees and shrubs, originating from a variety of natural habitats and geographical areas. They are used for scientific research and education, as well as for the protection of endangered species and gene pools of tree and shrub species.

The plant collection includes about 200 woody species, subspecies, hybrids and cultivars, consisting of approximately 1,500 specimens. This varied biofond is grouped by systematic origin in connected units (fields and plots), which makes this monument of nature extremely attractive. ■

Расадник
The nursery

Некадашњи
инсектаријум
The former
insectarium

Алеја професора
Јовановића
The Alley of Professor
Jovanović

Улаз у Арборетум
The entrance to the Arboretum

Поглед на Арборетум
A view of the Arboretum

Археолошка збирка Филозофског факултета

Археолошка збирка је основана 1929. године на иницијативу професора археологије на Универзитету у Београду и првог чувара Народног музеја Милоја М. Васића. Он је у томе уживао свесрдну помоћ сер Чарлса Хајда, британског мецене из Бирмингема. У периоду од 1929. до 1934. године Чарлс Хајд је финансирао истраживања локалитета Бело брдо у Винчи, а материјал са ископавања постао је основни фондус Збирке.

The Archaeological Collection was founded in 1929 on the initiative of Miloje M. Vasić, professor of archaeology at the University of Belgrade and the first custodian of the National Museum. With the support of the British patron, Sir Charles Hyde, he enjoyed this position wholeheartedly. In the period from 1929 to 1934, Sir Charles Hyde funded research at Belo brdo in Vinča and the material from that excavation has become the main exhibit of the collection.

Археолошка збирка је додељена на старање Археолошком семинару, данас Одељењу за археологију Филозофског факултета. У њен рад укључене су и колеге са Одељења. Њиховим ангажманом током протеклих деценија фондови збирке су се проширивали и употпуњавали.

Археолошка збирка Филозофског факултета чува на десетине хиљада предмета који потичу са локалитета Лепенски Вир и Власац (мезолит), Винча (неолит),

The Archaeological Collection at the Faculty of Philosophy

The Archaeological Collection was given to the Archaeological Seminar, today the Department of Archaeology at the Faculty of Philosophy, for safekeeping. Colleagues from the department are involved in its work. Thanks to their work over the past decades, the contents of this collection have been enlarged and complemented.

The Archaeological Collection of the faculty contains tens of thousands of objects originating from the sites Lepenski Vir

Жидовар (бронзано и гвоздено доба), Текија (римски период), Постење (средњи век), чиме је покривен већи део различитих епоха које се изучавају на Одељењу. Посебним залагањем колега, пре свих професора Саве Тутунџића и доцента Бранислава Анђелковића, а уз велику помоћ Народног музеја у Београду, који је уступио материјал на чување *Археолошкој збирци*, у њој су се нашла и два египатска саркофага. Један од њих припада *Београдској мумији*. Збирка располаже депоима за чување археолошких предмета, простором за обраду и конзервацију археолошког материјала, као и галеријом за излагање вредних и значајних предмета. Изузев сталне

and Vlasac (mezolithic), Vinča (neolithic), Židovar (the bronze, and the iron age), Tekija (the Roman period) and Postenje (the middle ages), which cover a larger part of the different eras that are studied at the department. With the huge efforts of colleagues, especially Professor Save Tutundžić and Assistant Professor Branislav Andjelković, the National Museum in Belgrade released material for safekeeping to *the Archaeological Collection*, including two Egyptian sarcophagi, one of which belongs to *the Belgrade mummy*. The collection has storage depots for archaeological objects, space for processing and the conservation of archaeological material, as well as a gallery for the exhibition of valuable and important items. Except for

поставке, у галерији Збирке повремено се организују изложбе колега са Одељења.

Залагањем професора Одељења, Бранка Гавеле, Драгослава Срејовића, Александрине Цермановић-Кузмановић и Саве Тутунџића испуњени су основни циљеви Збирке, који су у вези са научним истраживањима и образовањем студената. Данас је ова Збирка непосредно укључена у рад на обучавању студената археологије кроз практичну наставу, они учествују у раду на Збирци у свим аспектима – у обради покретног материјала, систематизовању, документовању, као и у излагању археолошких предмета и целина. ■

the permanent exhibition, the Archaeological Collection Gallery occasionally organizes the exhibitions of colleagues from the department.

Through the efforts of department professors, Branka Gavel, Dragoslav Srejović, Alexandrina Cermanović-Kuzmanović and Sava Tutundžić, the main objectives of the collection, related to scientific research and the education of students, have been fulfilled. Today, this collection is directly involved in the training of students of archaeology through practical training and students participate in the collection in all aspects, including the treatment of mobile material, systematization, documentation, as well as the presentation of archaeological objects and sites. ■

Коштане алатке, Бело брдо
(5. миленијум пре нове ере)
Bone tools, Belo brdo
(the 5th millennium BC)

Видовданка, антропоморфна фигурина, Бело брдо
(5. миленијум пре нове ере)
Vidovdanka, an anthropomorphic figurine, Belo brdo
(the 5th millennium BC)

Сребрне фибуле, Жидовар (1-2 век пре нове ере)
A silver fibulae, Židovar (1st - 2nd century BC)

Саркофаг свештеника Несмина, Египат, власништво
Народног музеја у Београду (4. век пре нове ере)

The sarcophagus of the priest Nesmin, Egypt, the property of
the National museum in Belgrade (4th century BC)

Прва поставка Археолошке збирке у згради Богословског факултета (1938)

The original set-up of the Archaeological Collection in the building of the Faculty of Theology (1938)

Lady of Vinča, антропоморфна фигурина,
Бело брдо (5. миленијум пре нове ере)

The Lady of Vinča, an antropomorphic figurine,
Belo brdo (the 5th millenium BC)

Керамичка посуда, Бело брдо
(4. миленијум пре нове ере)

A ceramic vessel, Belo brdo
(the 4th century BC)

Ботаничка башта „Јевремовац” Биолошког факултета

Ботаничка башта је основана 1874. на предлог Јосифа Панчића, одлуком Министарства просвете Кнежевине Србије. Првобитно, до 1888. године, налазила се на простору уз обалу Дунава, када је поплава готово потпуно уништила њен биљни фонд. Већ наредне године краљ Милан Обреновић поклатио је Великој школи, потоњем Универзитету у Београду, имање за башту наслеђено од господар Јеврема Обреновића, по којем је башта названа

„Јевремовац”. Убрзо потом, 1892. године, купљена је од фабрике *Мозентин* из Дрездена велика стаклена башта, једна од највећих и најлепших у овом делу Европе.

У Ботаничкој башти се налазе два изузетно значајна културно-историјска добра, *Библиотека* и *Хербаријум*.

Основана 1853, *Библиотека* је једна од најстаријих ботаничких библиотека у Југоисточној Европи. Садржи више од 5000 књига, научних и стручних часописа и више

Jevremovac Botanical Garden, the Faculty of Biology

The Botanical Garden was founded in 1874 by the Ministry of Education of the Principality of Serbia at the proposal of Josif Pančić. The garden was originally in an area along the Danube River until 1888, when flooding almost completely destroyed its collection of plants. The following year, King Milan Obrenović donated to the Grand School, which later became the University of Belgrade, land inherited from Master Jevrem Obrenović, after whom the garden was named “Jevremovac”. Soon after, in 1892,

a large glass greenhouse was purchased for the garden from the *Mozentin* factory from Dresden, one of the largest and most beautiful in this part of Europe.

In Jevremovac Botanical Garden, there are two very important items of cultural and historical significance, *the Library* and *the Herbarium*.

The Library, founded in 1853, is one of the oldest botanical libraries in Southeast Europe. It contains more than 5,000

од 6000 сепарата из области ботанике. У њеним фондовима налазе се многа ретка издања попут најстарије Плиније *Историје света (L'histoire du monde)* из 1562. године.

Хербаријум, основан 1860, био је укључен у Међународни директоријум регистрованих хербаријума света (*Index Herbariorum*), под ознаком *ВЕОУ*. *Хербаријум* је до данас увећан на 180.000 узорака. Његова најзначајнија колекција је Панчићев *Herbarium Pancicarium*. Осим ове колекције, у *Хербаријуму* се налази и друга вредна ботаничка грађа из 19. и 20. века, не само са подручја Балкана

books, scientific and professional journals and more than 6,000 separate documents in the field of botany. The collection contains many rare editions, such as *The History of the World* by Pliny the Second (*L'histoire du monde*) from 1562.

The Herbarium, founded in 1860, was included in the *Index Herbariorum*, the international directory of registered herbaria, under the international code *ВЕОУ*. To date, the herbarium collection has been enlarged to 180,000 samples. Its most important collection is Pančić's *Herbarium Pancicarium*. In addition to this collection, there are other valuable botanical samples from the 19th and 20th centuries, not only from the

и Европе, већ из целог света. *Хербаријум* је током светских ратова делимично страдао. У Првом светском рату његов део окупациона власт послала је у Беч, Загреб, Сарајево и у Будимпешту, одакле није враћен. Није реч само о научној институцији највишег ранга и културно-историјском добру, већ и о незаобилазном штиву за читање и чување флоре и вегетације Балканског полуострва, али и драгоцену грађу о научницима и институцијама заслужним за његово обогаћење, као и за развој ботаничке науке у Србији. ■

Balkans and Europe, but also from around the world. During the World Wars, *the Herbarium* was partially destroyed. During World War I, part of it was sent to Vienna, Zagreb, Sarajevo and Budapest by the occupying power, and was never returned. This collection is not only a scientific institution of the highest rank and a cultural and historical monument, but it is also essential reading material used for the preservation of the Balkan peninsula flora and vegetation. Furthermore, it is a valuable heritage which bears witness to the scientists and institutions that have contributed to its enlargement, as well as the development of botanical science in Serbia. ■

Библиотека, Флора грека,
ретко издање

The Library, Flora Graeca,
a rare edition

Преса из Велике школе
A plant press from the Grand School

Српска рамонда, хербаризована
Herbarised *Ramonda serbica*
(Serbian phoenix flower)

Српска рамонда, камењар Ботаничке баште
Ramonda serbica (Serbian Phoenix flower), the rockery at the Botanical Garden

Стаклена башта
The glasshouse

Мочварна
хајдучица,
нестала из
Србије
Wetland yarrow,
extinct from the
Serbian gene
pool

Крагујевачки слез,
заувек нестала из
биљног генофонда
Althaea
Kragujevacensis,
extinct from the
flora gene pool

Дендролошка збирка Шумарског факултета

У научној *Дендролошкој збирци* налазе се хербаризовани примерци око 450 дрвенстих врста (дрвећа, жбуња и дрвенстих пузавица). У Збирци су присутне претежно врсте које потичу из умерених климатских области Европе, Азије и Северне Америке, а мањим делом врсте из суптропских и тропских области. За сваки таксон дат је научни и домаћи назив, припадност фамилији, као и локалитет и датум са-

купљања. Највећи број примерака сакупио је професор Бранислав Јовановић.

Део Збирке изложен је у ходнику Шумарског факултета и намењен је студентима за савладавање материје из Дендрологије на одсецима Шумарство и Еколошки инжењеринг у заштити земљишних и водних ресурса, као и предмета Декоративна дендрологија на Одсеку пејзажне архитектуре. ■

The Dendrological Collection at the Faculty of Forestry

In *the Dendrological Collection*, i.e. the herbarium at the Faculty of Forestry in Belgrade, there is a collection of about 450 specimens of woody plants (trees, shrubs and woody climbing plants). The collection consists mainly of species that originate from areas of moderate climate in Europe, Asia and North America, with a smaller number from subtropical and tropical areas. Each taxon is given a scientific and local name, the family it belongs to, as well as the location and date of collection.

The largest number of specimens was collected by Professor Branislav Jovanović.

A part of the collection is on display in the hall of the Faculty of Forestry and is intended for students to more easily master the dendrology course at the Departments of Forestry and Environmental Engineering for the Protection of Land and Water Resources, as well as the decorative dendrology course at the Department of Landscape Architecture. ■

Студентска колекција
The Students' Collection

Papilionaceae

Pyrus Pyraeaster

Ентомолошка збирка Шумарског факултета

Ентомолошка збирка се налази у просторијама Катедре за заштиту шума и Катедре за пејзажну хортикултуру. Настала је истовремено са оснивањем Шумарског факултета. Показни део збирке инсеката и њихових типичних оштећења намењен је студентима као учило за предмете: Шумарска ентомологија, Хортикултурна ентомологија, Заштита шума, Заштита дрвета, Заштита украсних биљака у пејзажној архитектури и Штеточине украсних биљака.

Експонати су изложени у ходницима на другом и трећем спрату факултетске зграде. У више од 100 кутија приказани су економски штетни инсекти у сектору шумарства. Изузев тога, постоји преко 400 ентомолошких кутија са приказаним биолошким односима штетних инсеката и њихових природних непријатеља.

Таксономска збирка инсеката је највреднији део *Ентомолошке збирке*. Налази се у преко 250 дрвених

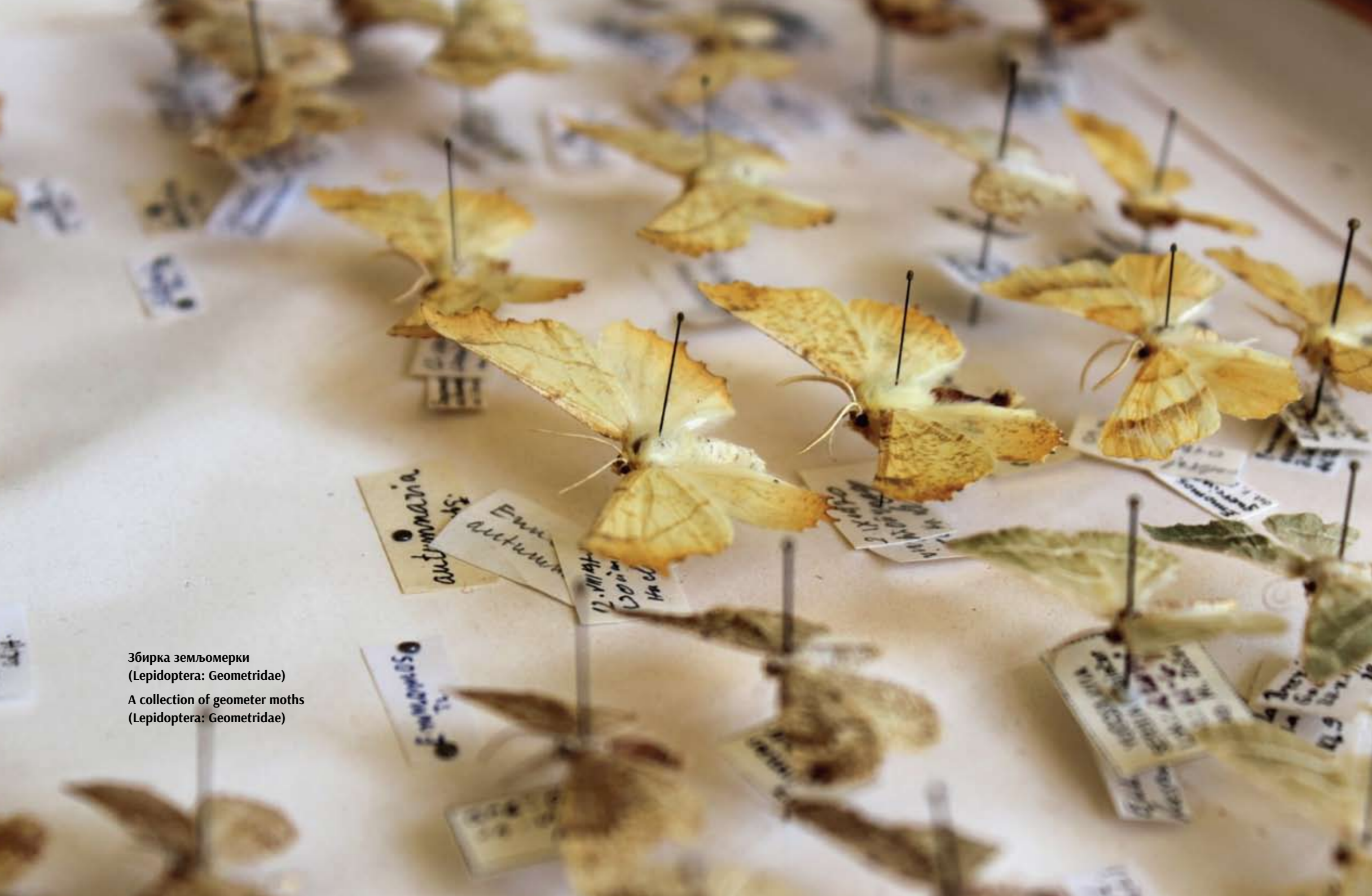
The Entomological Collection at the Faculty of Forestry

The Entomological Collection is located on the premises of the Department of Forest Protection and the Department of Landscape Horticulture. It was created simultaneously with the establishment of the Faculty of Forestry. The collection of insects on show and their typical damage is used as a teaching aid for students on the following courses: forest entomology, horticultural entomology, forest protection, tree protection, protection of decorative plants in landscape architecture and

pests found on decorative plants. The exhibits are on display in the halls on the second and third floors of the faculty building. In more than 100 display cases, there are economically harmful insects in the forest sector. There are also over 400 entomological cases which show the biological relation between harmful insects and their natural enemies.

The Taxonomic Collection of Insects is the most valuable part of *the Entomological Collection*. It is located in over 250 ento-

Збирка земљомерки
(Lepidoptera: Geometridae)
A collection of geometer moths
(Lepidoptera: Geometridae)

Збирка птица и
ситних сисара
A collection of
birds and small
mammals

Збирка Јоце Вујића

Збирку слика знаменитих уметника 18. и 19. века, као и мањег броја сликара 20. века, поклонио је Универзитету у Београду 1931. године Јован-Јоца Вујић (1863-1934), агроном, велепоседник и један од великих добротвора Универзитета. Његово завештање било је испуњено 1940, када је Универзитет преузео збирку и изложио слике у свечаној сали Ректората и суседним просторијама Техничког факултета. Требало је да дела ту остану до планираног оснивања

и изградње Музеја универзитета, у којем би, према изричитој жељи дародавца, Збирка била презентована као засебна целина под називом *Галерија Јоце Вујића, велепоседника из Сенте*. Избијањем Другог светског рата започети послови на остваривању те изузетно значајне замисли били су прекинути. Године 1944. у бомбардованој згради Техничког факултета слике су тешко оштећене, многе и уништене. По завршетку рата, затечене и откопане слике почетком 1949.

A collection of paintings by famous 18th and 19th artists, as well as a small number from the 20th century, were donated to the University of Belgrade in 1931 by Jovan-Joca Vujić (1863-1934), an agronomist, landowner, and one of the greatest benefactors of the university. His bequest was fulfilled in 1940 when the University of Belgrade took over the collection and exhibited the paintings in the grand hall of the rectorate and in the adjacent rooms of the Faculty of Technology. It was to remain there until

the planned establishment and construction of the University Museum, in which, according to the expressed wishes of the benefactor, the collection was to be presented as a separate unit called *The Joca Vujić Gallery, a Landowner from Senta*. Due to the outbreak of the Second World War, the realization of this very important project was discontinued. In 1944, the Faculty of Engineering was hit during a raid, some paintings were badly damaged and many were destroyed. After the war, the paintings

The Joca Vujić Collection

предате су Народном музеју у Београду, где су пописане, конзервиране и рестаурисане.

Сачуване 224 слике чине највреднију збирку српског сликарства 18. и 19. века, са делима из опуса наших мајстора. Међу њима су и радови Теодора Крачуна, Јована Поповића, Константина Данила, Ђуре Јакшића, Новака Радонића, Ђорђа Крстића и многих других. Темелито проучена *Збирка Јоце Вујића* реконструисана је у целокупном обиму на основу списка дела поклоњених Универзитету у Београ-

found sur place and those excavated from the bombed ruins were submitted to the National Museum in Belgrade in 1949, where they were listed, preserved and restored.

The 224 paintings that were saved make up the most valuable collection of Serbian paintings of the 18th and 19th centuries and include the works of Serbian masters. Among them are paintings by Teodor Kračun, Jovan Popović, Konstantin Danilo, Djura Jakšić, Novak Radonić, Djordje Krstić and many others. The entire *Joca Vujić Collection*, after being thoroughly researched, was reconstructed in its entirety on the basis of

ду и према сачуваном оригиналном инвентару Вујићевог музеја у Сенти.

О вредности и значају *Збирке Јоце Вујића* за националну историју и културу сведочи чињеница да нема изложбе ни прегледа српске уметности новијег доба, а да слике из Збирке нису биле излагане, или да о њима није писано. Народни музеј у Београду, у којем се ова универзитетска колекција и данас налази, посвећује јој пуну стручну пажњу, поштујући вољу дародавца и чувајући њену целовитост. ■

the list of works donated to the University of Belgrade, and also with the help of the original inventory list preserved in the Joca Vujić Museum in Senta.

The value and importance of *the Joca Vujić Collection* for national history and culture is evident when one considers the fact that there are no exhibitions (or survey) of Serbian modern art without its paintings been exhibited (or written about). The National Museum in Belgrade, where this university collection is still kept, devotes its full professional attention to it, respecting the will of the donor to maintain its integrity. ■

Новак Радонић, Смрт Краљевића Марка (1857)

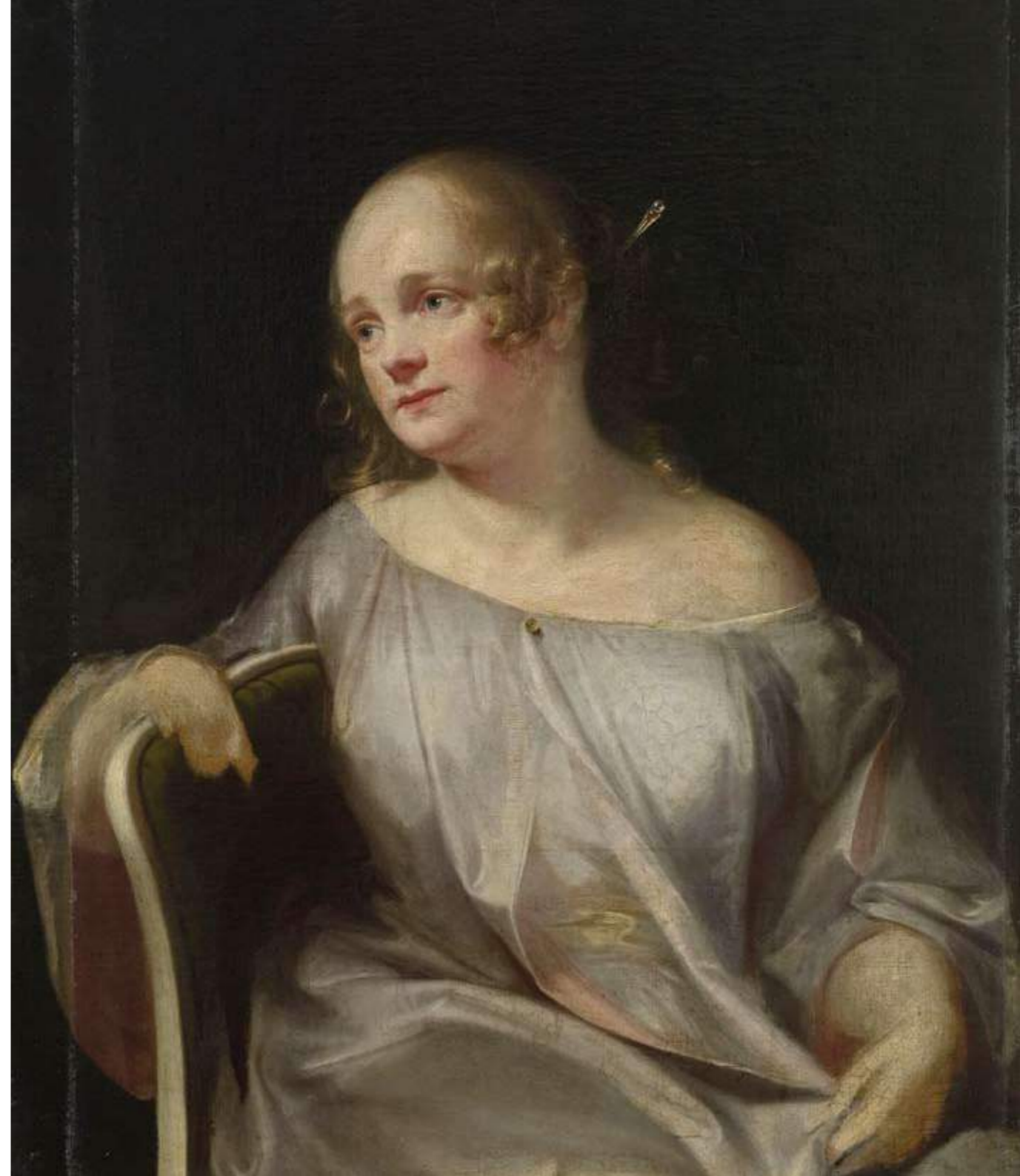
Novak Radović, *The Death of Marko Kraljević* (1857)

Јован Поповић, Јован Стерија Поповић (1843)
 Jovan Popović, Jovan Sterija Popović (1843)

Ђура Јакшић, Девојка у плавом (1856)
 Djura Jakšić, Girl in Blue (1856)

Константин
 Данил,
 Уметникова
 супруга Софија
 Дели (1840)

Konstantin
 Danil, The
 Artist's Wife
 Sofia Dely (1840)

Стева Тодоровић, Васа Чарапић (1856-1858)
Steva Todorović, Vasa Čarapić (1856-1858)

Константин Данил, Мртва природа (1850)
Konstantin Danil, Still Life (1850)

Новак Радонић, Виле крунишу Бранка Радичевића (1858)
Novak Radović, Fairies Crowning Branko Radičević (1858)

Збирка минерала и стена Рударско-геолошког факултета

Збирка минерала и стена налази се при Департману за минерологију, кристалографију, петрологију и геохемију. Отворена је за заједницу истраживача и студената, а служи као наставно-научна база. Јединственом је чини то што осим сведочанства о историји геолошких наука у Србији представља и почетке заснивања збирки Универзитета у Београду.

Стварање Збирке у вези је са најстаријом колекцијом ми-

нерала која потиче из 1835. године. Колекцију је барон Хердер, врховни рударски старешина из Фрајберга, поклонио кнезу Милошу Обреновићу. Кнез ју је поклонио потоњем универзитету и она чини темељ прикупљања геолошких узорака у Србији, а посебно руда. Узорке минералног блага из времена Лицеја, Велике школе и Универзитета сакупљали су Јосиф Панчић, Јован Жујовић, Сава Урошевић и многи други знаменити научници. *Општа геолошка збирка Велике школе*

The Collection of Minerals and Rocks at the Faculty of Mining and Geology

The Collection of Minerals and Rocks is to be found in the Department of Mineralogy, Crystallography, Petrology and Geochemistry. The collection is open to researchers and students, and serves as a teaching and scientific base. What makes this collection unique is the fact that, apart from its importance for the history of geological sciences in Serbia, it is the first ever collection of the University of Belgrade.

The creation of the collection is linked to the oldest collection

of minerals, which dates from 1835. The collection was given as a gift to Prince Miloš Obrenović by Baron Herder from Freiberg, who was a chief mining officer. It was donated to the university and subsequently forms the basis for the collection of geological specimens in Serbia, and in particular ore. Samples of minerals dating from the period of the Lyceum, the Grand School and the University of Belgrade were collected by Josif Pančić, Jovan Žujović, Sava Urošević and many other famous scientists. *The*

била је тематски подељена на *Минералшко-петролошку* и *Геолошко-палеонтолошку збирку*. После Другог светског рата, од 1962, на Рударско-геолошком факултету у Београду налазе се данашње *Збирка минерала и стена* и *Палеонтолошка збирка*. Њихов укупан фонд износи око 25.000 експоната.

Број узорака континуирано се увећавао захваљујући теренским истраживањима и практичној настави, разменама са другим институцијама, куповини, легатима и поклонима. Од поменутих поклона из 1899. посебно се истичу такозвана *Руска збирка*, добијена од Рударског института Царице

General Geological Collection of the Grand School was divided into two thematic collections: mineralogy and petrology, and geology and palaeontology. In the period after World War II, since 1962, *the Collection of Minerals and Rocks*, as well as *the Paleontological Collection*, a total of around 25,000 exhibits, can be found at the Faculty of Mining and Geology in Belgrade.

The number of samples continues to increase thanks to field studies and practical training, exchanges with other institutions, as well as purchases, bequests and gifts. Among these gifts, the two that stand out in particular are the so-called *Russian Collection* from the Mining Institute Empress Catherine II

Катарине II из Петрограда и *Француска збирка минерала и метеорита*, поклон маркиза де Мора.

Фонд Збирке садржи око 10.000 примерака минерала, стена и руда из Србије, али и са многих светски познатих локалитета. У Збирци се налази 500 примерака различитих минерала. Међу њима се издвајају нове минералне врсте, први пут пронађене у Србији, као што су јадарит, таковит, студеницит. Укупна грађа подељена је у 28 збирки минерала и седам колекција стена, намењених практичној настави. Од њих је важно поменути *Збирку драгог камења*, *Збирку*

from St. Petersburg (1899), and *the French Collection of Minerals and Meteorites* from Marquis de Moro.

The collection contains about 10,000 specimens of minerals, rocks and ores from Serbia, as well as many from world famous sites. It also contains 500 specimens of various minerals. Among these minerals there are a number of new mineral species discovered for the first time in Serbia, such as jadarite, takovite and studenicite. For practical teaching purposes, the total body is divided into 28 collections of minerals and 7 collections of rock. Of these, it is important to mention *the Collection of Precious Jewels*, *the Collection of Minerals from the Trepča mines*, as well

Део колекције барона Фон Хердера (1835)

Part of the Collection of Baron von Herder (1835)

минерала Трепче, *Канадску* и *Америчку збирку*. Велики број стена и минерала из Србије, међу којима се налазе и примерци коришћени у научне и истраживачке сврхе, чувају се у депоу Факултета који се назива *Централном збирком*.

Универзитетско наслеђе Факултета чини и једна од најстаријих библиотека на Балкану, основана 1880. године. Преузета је из књижног фонда кабинета Јосифа Панчића, из Велике школе. Међу 100.000 библиотечких јединица сачувани су и неки примерци јединствени у Европи. ■

as *the Canadian and the American collections*. A large number of rocks and minerals from Serbia, among which are specimens used for scientific and research purposes, are kept in the depot of the faculty, called *the Central Collection*.

The university's legacy to the faculty, the library, founded in 1880, is one of the oldest libraries in the Balkans and was taken from Josif Pančić's book collection at the Grand School. Among the 100,000 library units, there are some preserved examples that are unique in Europe. ■

Малахит и азурит, Мајданпек, Србија
Malachite and azurite, Majdanpek, Serbia

Пирит
Pyrite

Дрвени модели
кристала
Wooden models
of crystal

Део колекције барона Фон Хердера (1835)

Part of the Collection of Baron von Herder (1835)

Део колекције барона Фон Хердера (1835)

Part of the Collection of Baron von Herder (1835)

Кристал
берила, Цер
(1898)

Crystal beryl,
Cer
(1898)

Флуорит са галенитом, Равнаја, Србија

Fluorite with galena, Ravnaја, Serbia

Поларизациони микроскоп

A polarized microscope

Оригиналне етикете колекције
барона Фон Хердера

The original labels from the
Collection of Baron von Herder

Збирка минерала и стена Шумарског факултета

Збирка минерала и стена настала је истовремено са оснивањем Шумарског факултета. Служи студентима прве године студијских програма Шумарства, Пејзажне архитектуре и хортикултуре, Еколошког инжењеринга у заштити земљишних и водних ресурса и примењује се за припрему колоквијума на предмету Петрографија са геологијом.

Део збирке је изложен у витринама, у ходнику Факултета

на другом спрату. Други део збирке налази у Кабинету за петрографију, где студенти могу да је користе.

Збирка садржи 624 узорка из целе Србије и околних земаља. Од тог броја садржи 238 узорака минерала са 54 минералне врсте и 386 узорака стена, од чега је 26 врста магматских, 14 врста седиментних и 17 врста метаморфних стена. ■

The Collection of Minerals and Rocks at the Faculty of Forestry

The Collection of Minerals and Rocks began at the same time when the faculty was established. It serves students in their first year of study in the following subjects: forestry, landscape architecture and horticulture, environmental engineering for the protection of land and water resources, as well as for preparation for colloquiums on the subject of petrography with geology.

Part of the collection is on display in cabinets in the hallway

on the second floor of the faculty. The other part is in the Department of Petrography for the use of students.

The collection includes 624 samples from Serbia and its neighbouring countries. Out of this number, 238 are samples of minerals with 54 mineral types and 386 samples of rock, out of which 26 are types of magmatic, 14 sedimentary and 17 metamorphic rocks. ■

Пустинска ружа, гипс, Тунис
A desert rose, gypsum, Tunis

Геода аметиста, Мароко,
поклон С. Радоњића
An amethyst geode,
Morocco, a gift
from S. Radonjić

Лесна луткица, Тител
A loess concretion , Titel

Бигар, Соко бања
Bigar, Soko Banja

Pilou-lava
Pillow lava

Збирка семена дрвенастих врста Шумарског факултета

Збирка семена дрвенастих врста садржи око 2000 семена дрвећа, жбуња и дрвенастих пузавица. Мањи део Збирке (аутохтоне и алохтоне врсте честе у зеленим просторима) изложен је у ходнику Шумарског факултета и служи за припрему колоквијума на коме студенти идентификују врсте семена. Поред семена изложена је и Збирка клијавица. Њен већи део са ређе употребљаваним врстама, као и са врстама из других климатских зона, налази се у се-

менској лабораторији и није доступан. Посебан део Збирке су семена палми, међу којима је и оно највеће на свету двојног сејшелског кокоса – *Lodoicea maldivica* (J.F. Gmelin) Persoon.

За сваки таксон дат је актуелан научни назив, припадност фамилији, провенијенција и датум сакупљања. База података за колекцију је у програму *Microsoft Access* и може да се претражује по наведеним параметрима. За део семена која

The Collection of Seeds of Woody Species at the Faculty of Forestry

The Collection of Seeds of Woody Species contains about 2,000 seeds of trees, shrubs and woody creepers. A smaller part of the collection (autochthonous and allochthonous species common in green areas) is displayed in the hall of the faculty and is used for the preparation of pre-exam activities in which students identify the species of seeds. In addition to the seeds, there is *the Collection of Seedlings*. The main part of the collection, with less commonly used species and other types from other climatic

zones, is located in the seed laboratory and is not accessible. A special part of the collection contains palm tree seeds, among which is the largest seed in the world, the double coconut from the Seychelles – *Lodoicea maldivica* (J.F. Gmelin) Persoon.

Each taxon is recorded under its actual scientific name, the family it belongs to, its provenance and date of collection. The database for the collection is in *Microsoft Access* and can be found under the abovementioned parameters. For seeds that

су била предмет научних или дипломских радова, постоје и додатни подаци: о апсолутној маси, фактору екстракције, клијавости свежег семена, времену очувања клијавости, затим о типу и интензитету дормантности, као и начинима отклањања ових сметњи.

Поред семена дрвенастих биљака, Збирка садржи и мањи број семена зељастих украсних биљака који је основа колекције ове групе биљака, проучаваних на Одсеку за пејзажну архитектуру и хортикултуру. ■

have been the subject of scientific works or dissertations, there is additional information about: their absolute mass, factors of extraction, the germination of fresh seeds, the time of germination, the types and intensity of dormancy, as well as methods to eliminate these difficulties.

In addition to the collected woody plant seeds, there is also a smaller number of seeds of herbaceous decorative plants which is the basis for the collection of this group of plants researched at the Department of Landscape Architecture and Horticulture. ■

Семена скривеносемица, ходник Шумарског факултета
Angiosperm seeds, the hallway of the Faculty of Forestry

Семе дрена
(*Cornus mas* L.)
Dogwood seeds
(*Cornus mas* L.)

Семена различитих
врста шумског дрвећа
Seeds of various species
of forest trees

Семе дивље крушке (*Pyruspyraster* L.), обичног ораха (*Juglansregia* L.), дрена (*Cornus mas* L.) и обичног граба (*Carpinusbetulus* L.)

Wild pear seeds (*Pyruspyraster* L.), common walnut seeds (*Juglansregia* L.), dogwood seeds (*Cornus mas* L.), hornbeam seeds (*Carpinusbetulus* L.)

Семења различитих
врста шумског дрвећа
Seeds of various species
of forest trees

Збирка старих научних инструмената Лабораторије за експерименталну психологију Филозофског факултета

Стварање *Збирке старих научних инструмената Лабораторије за експерименталну психологију* покушај је да се сачува део историје науке у Србији. У Збирци се тренутно налази око сто инструмената који покривају различите области експерименталне психологије. Највећи део инструмената је у Београд доспео у оквиру немачких ратних репарација Краљевини Југославији после Првог светског рата. Инструменте је поручио професор Борислав Стевановић 1931. го-

дине, са намером да на Филозофском факултету у Београду оснује психолошку лабораторију. Међутим, тек крајем 1974. године професор Предраг Огњеновић оснива Лабораторију за експерименталну психологију у коју смешта инструменте. Током 1982. године професор Александар Костић сређује инструменте и формира *Збирку старих научних инструмената Лабораторије за експерименталну психологију*, која је 1992. године постала део Заједнице музеја науке и тех-

The Collection of Old Scientific Instruments in the Laboratory for Experimental Psychology at the Faculty of Philosophy

The Collection of Old Scientific Instruments in the Laboratory for Experimental Psychology was an attempt to preserve a part of the history of this science in Serbia. The collection currently contains about a hundred instruments covering different areas of experimental psychology. The largest part of the collection in Belgrade originated from the war reparations from Germany to the Kingdom of Yugoslavia following World War I. In 1931, Professor Borislav Stevanović asked for the instruments as he

had the intention of setting up a psychological laboratory at the Faculty of Philosophy. However, it was only in late 1974 that Professor Predrag Ognjenović founded the Laboratory of Experimental Psychology, where the instruments were placed. During 1982, Professor Aleksandar Kostić restored the instruments and formed *the Collection of Old Scientific Instruments in the Laboratory for Experimental Psychology*, which in 1992 became part of the Museum of Science and Technology of Serbia. The

нике Србије. Већина инструмената је направљена у радионици Е. Цимермана, прецизног механичара прве светске психолошке лабораторије, коју је 1879. основао Вилхелм Вунт у Лајпцигу. Остали инструменти потичу од других произвођача као што су Дил, Булит, Палмер и други.

Инструменти који се налазе у Збирци могу се поделити на уређаје за испитивање визуелне и аудитивне перцепције, памћења и учења, уређаје за кимографију и ергографију и уређаје за испитивање емоција. Заједно са књигама и часописима из 19. и с почетка 20. века, који се налазе у библиотеци Одељења за психологију, они чине целину на основу које

majority of the instruments were made in the workshop of E. Zimmerman, a precision engineer in the world's first psychological laboratory, which was founded in 1879 by Wilhelm Wundt in Leipzig. Other instruments were made by other manufacturers, such as Dil, Bullitt, Palmer, etc.

Instruments in the collection can be divided into devices for testing visual and auditory perception, memory and learning, kymographs and ergographs and devices for testing emotions. Located in the library of the Department of Psychology, together with books and magazines from the 19th and early 20th centuries, they form a complete basis for the possible reconstruction of

је могуће реконструисати психолошку лабораторију са самог почетка развоја ове науке.

Проницање у начин рада инструмената, њихова конструкциона решења и начин израде пружају увид у дух једне епохе, али сведоче и о почецима психологије као емпиријске науке и о њеним стандардима. Кроз инструменте наслућујемо како су размишљали научници с краја 19. века, чујемо их како постављају питања и решавају проблеме. Ако их пажљиво ослушнемо, видећемо да казују увек исту причу о авантури трагања и узбуђењу откривања. ■

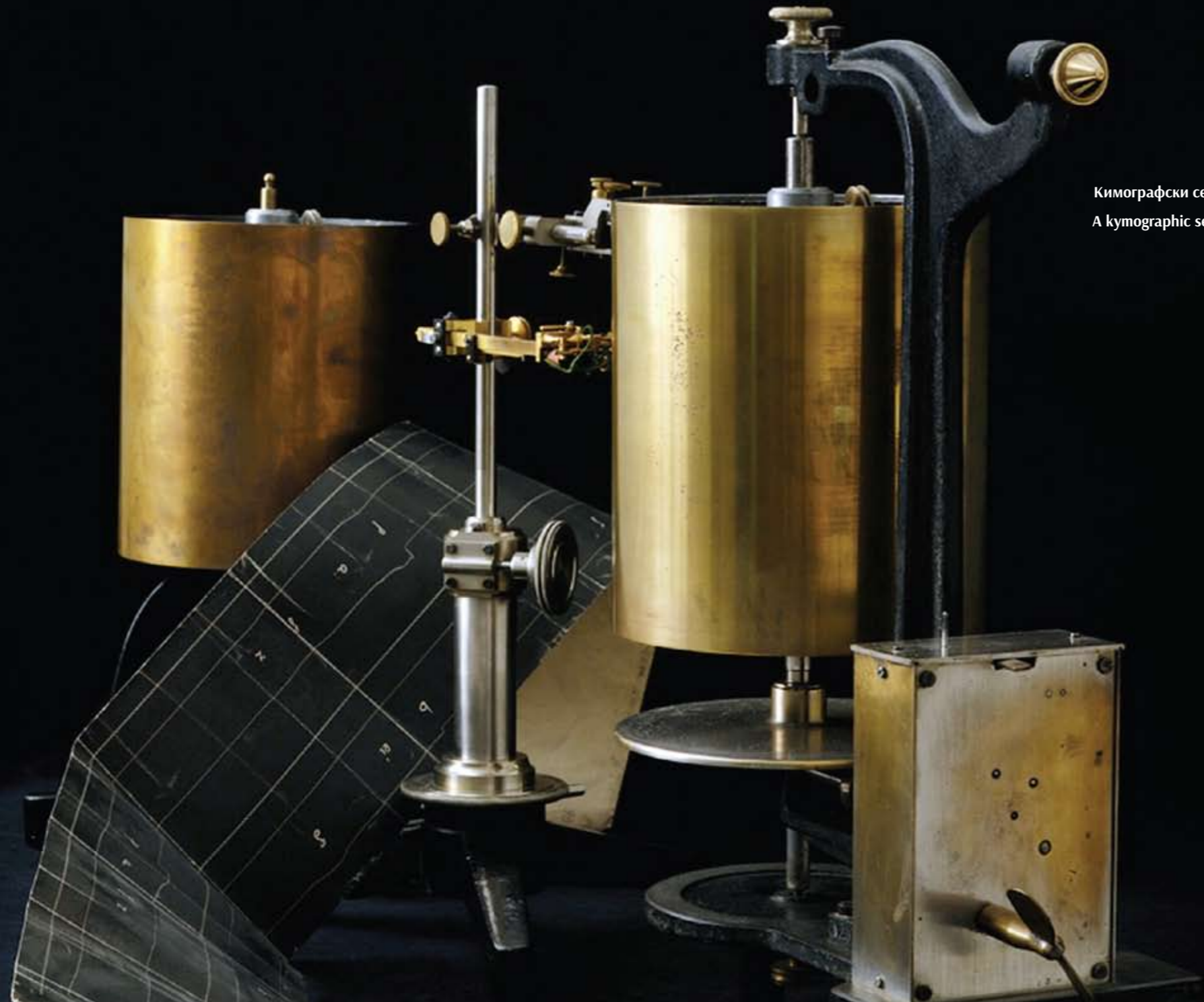
the psychological laboratory from the very beginning of the development of this science.

Seeing how these instruments work, their construction and how they were manufactured, offers an insight into the spirit of an era and also bears witness to the very beginnings of psychology as an empirical science and its standards. The instruments hint at how scientists of the late nineteenth century thought, we can hear them asking questions and solving problems. If we listen carefully, we can see that they always tell the same story of a search for adventure and the excitement of discovery. ■

Инструменти за испитивање брзине
 изговарања приказаног вербалног стимулуса
 An instrument for measuring reaction time to
 verbal stimuli

Кимографски сет
A kymographic set

Експериментални сет за испитивање сложености у категоризацији стимулуса
An experimental set for testing the complexity of categorised stimuli

Ротациони тахистоскоп
и хроноскоп по Шулцеу
A rotational tachistoscope
and chronoscope
according to Schulze

Збирка фотографског материјала Шумарског факултета

Током процеса истраживања у разним научним областима фотографија има важну улогу. Дијапозитив, негатив и слика на папиру представљају неизоставни елемент већине научноистраживачких радова и пројеката. Шумарски факултет поседује *Збирку*

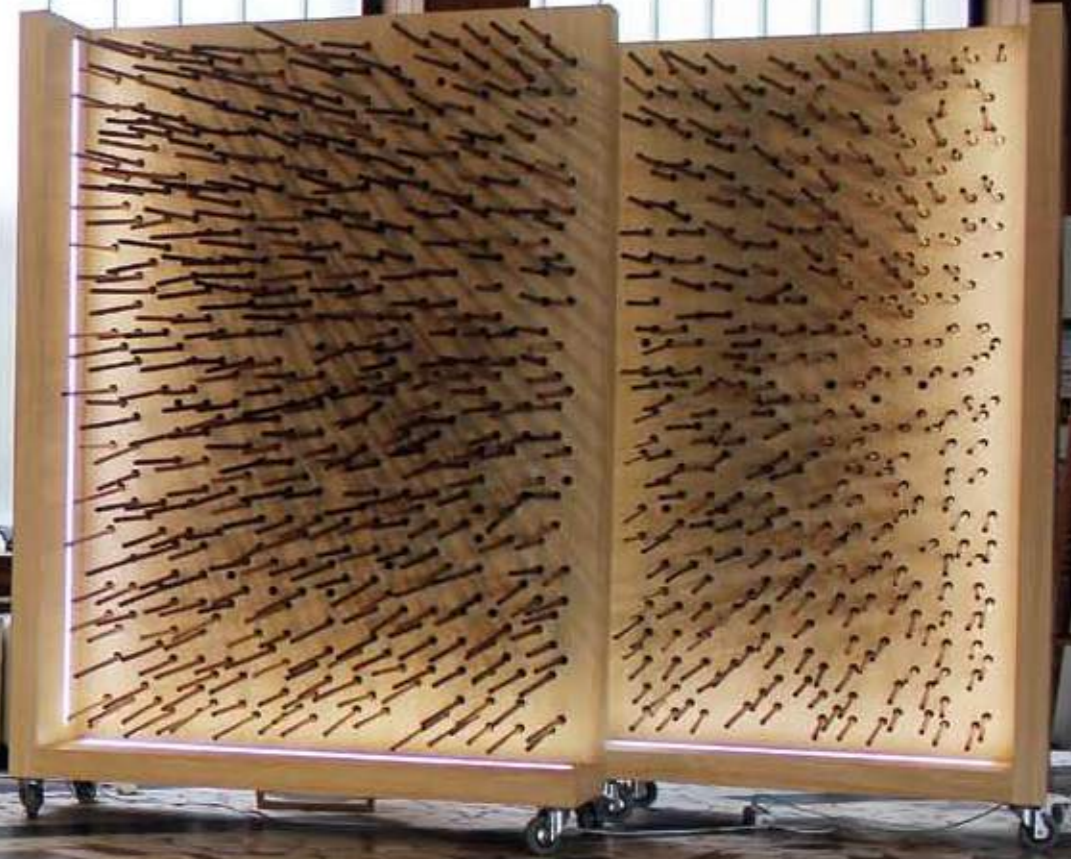
фотографског материјала (преко 10.000 појединачних снимака), која је у вези са шумарством у ширем смислу и са темама пошумљавања, ерозије, пејзажне архитектуре, ботанике и прераде дрвета. Колекција је настала залагањем инжењера Стевана Коларевића. ■

The Collection of Photographic Material at the Faculty of Forestry

Photography plays an important role in the process of research in all scientific fields. Slides, negatives and photographs represent essential elements of most research papers and projects. *The Collection of Photographic Material* at the Faculty of Forestry contains more than 10,000 individual photographs. Most

of the material is about forestry in general, while a smaller part is related to particular disciplines: reforestation, erosion, landscape architecture, botany, wood processing. The photo collection was created primarily thanks to the work of engineer Stevan Kolarević. ■

Лежмир, Фрушка гора
Ležimir, Fruška gora

Ксилотека Шумарског факултета

Ксилотека је својеврсна „библиотека” дрвних врста чији концепт се заснива на разбијању класичних оквира учења, односно на пружању могућности да се искуством и личном перцепцијом формира став о дрвету као о материјалу савременог пројектовања. Пошто је њена основна функција прикупљање узорака и презентација биолошких, механичких и физичких својстава различитих дрвних врста, *Ксилотека* је смештена у несвакидашњи оквир – просторну инсталацију.

Она привлачи пажњу и упућује на интерактивност. Свака дрвна врста има одговарајући кју-ар код, који се лако учитава помоћу апликације на мобилном телефону и омогућује лакшу и бржу размену свих потребних информација.

Структуру интерактивне инсталације чине четири панелна елемента у облику латиничног слова L. Предност рашчлањених елемената је велики број комбинација. Тиме се добија флексибилан склоп који пружа различито фор-

The Xylotheque at the Faculty of Forestry

The Xylotheque is a specific “library” of wood species based on a non-traditional method of learning, which allows spectators to form their own attitude to wood as a material in modern design through their own personal experience and perception. Bearing in mind that its main function is the collection of samples and the presentation of the biological, mechanical and physical properties of different wood species, *Xylotheque* is presented in an unusual way as a spatial installation, which intrigues and

is interactive. Each species of wood has a corresponding QR code which can be easily read using an application on a mobile phone. In this way, all the necessary information is easily and quickly shared.

The structure of the interactive installation consists of 4L-shaped mobile panel elements. The advantage of using disaggregated elements is the large number of combinations. The result is a flexible configuration that can form different types of scenery

миране камерне сценографије у оквиру истог простора. Спољашњи, завршни слој инсталације је глатка, светла, монохромна површина израђена од врсте дрвета кото у чијој конструкцији су скривени узорци 148 различитих врста дрвета. Унутрашњи слој представља интерактивну бодљикаву површину, која својом хаотичном структуром реагује на понашање човека који пролази кроз инсталацију и упућује на његово присуство. За израду вертикалне шуме штапова на зиду коришћено је 13 врста дрвета, различитих по боји, текстури, мирису, звуку, тврдоћи, еластичности и густини. *Xylotheque* је добила награду Салона Архитектуре (2013) и награду Привредне коморе Београда (2013).

within the same space. The outer, top layer of the installation is a smooth and bright monochrome surface made from Koto wood, in whose substructure there are hidden 148 samples of different wood species. The inner layer is an interactive barbed surface which reacts, due to its chaotic structure, to a person walking through the installation, indicating their presence. To create a vertical forest of sticks on a wall, 13 species of wood were used, all different in colour, texture, smell, sound, hardness, elasticity and density. *Xylotheque* received the Salon of Architecture Award (2013) and the Belgrade Chamber of Commerce Prize (2013).

The Xylotheque was carried out in cooperation between the company *Strajko*, which has many years of experience working

Ксилотека је реализована у сарадњи компаније *Страјко*, која поседује вишегодишње искуство у раду са најразличитијим дрвним врстама, и Шумарског факултета. Захваљујући активности те компаније, која је годинама прикупљала узорке из целог света, и ентузијазму младих људи са Факултета настала је ова вредна и јединствена збирка дрвних врста. ■

Сегменти ксилотеке
Segments of the Xylotheque

with different types of wood, and with the faculty. Thanks to the activities of this company, which for years has collected samples from around the world, and the enthusiasm of the young people at the Faculty of Forestry, this valuable and unique collection of wood species was created. ■

Бар-кодови врста
Types of barcodes

Ловачка збирка Шумарског факултета

Ловачка збирка Шумарског факултета формирана је упоредо са развојем Факултета. Збирка се чува у *Стакленој соби* и холовима ове установе, у којима се налазе и излажу одабрани предмети. Међу њима се истичу врсте са наших простора и ловишта од којих је део препариран, док већи део чине скелетни остаци животиња, првенствено кранијални скелети. Значајан сегмент Збирке чини *Легат професора Кроње*, који је своју колекцију даривао Факултету. Посебан

експонат је препарирани медвед који је некада био смештен у улазни хол Основне школе „Јосиф Панчић” на Бановом брду.

На платоу испред Шумарског факултета налази се скулптура *Рика јелена*, једно од репрезентативних дела нашег познатог вајара Јована Солдатовића. Ова скулптура, осим изузетне уметничке вредности, симболизује области које се проучавају на Факултету и постала је његов заштитни знак. ■

The Hunting Collection at the Faculty of Forestry

The Hunting Collection at the Faculty of Forestry was created at the same time the faculty was founded. The collection is exhibited in the so-called *Glass Room* and halls of the faculty. Among the items, there are species from this area as well as from hunting grounds. A smaller part of the collection contains stuffed animals, while the larger part is made up of cranial skeletons. A significant segment of the collection is *the Legacy of Professor Kronja*, who donated his collection to the faculty. There is also a

special exhibit of a stuffed bear which was previously in the entrance hall of the primary school “Josif Pančić” in Banovo brdo.

In front of the Faculty of Forestry there is the sculpture called *The Roaring Deer*, one of the most representative works of the famous Serbian sculptor, Jovan Soldatović. This sculpture, besides its exceptional artistic value, symbolizes the areas that are studied at the Faculty of Forestry and has become its trademark. ■

Скелети глава јелена
Cranial skeletons of deers

Препариране птице
Stuffed birds

Препарирани вук
A stuffed wolf

Препарирани медвед
A stuffed bear

Легат професора Кроње
The legacy of Professor Kronja

Минеролошка збирка Техничког факултета у Бору

Минеролошка збирка формирана је 1961. године, када је и основан Технички факултет у Бору. Временом се увећавала поклонима пријатеља и гостију Факултета, као и ангажовањем запослених. Осим многобројних и различитих минерала, Збирка садржи и узорке стена и угљева, као и палеонтолошке остатке. Укупно има 10.000 узорака са различитих локалитета. Најзначајнији примерци су минерали

бабра из борских рудних лежишта, као и крупни кристали из рудника олова и цинка Трепча.

Предметима Збирке служе се студенти и наставно особље. Технички факултет у Бору настоји да обезбеди адекватан простор и услове за ово наслеђе да би оно постало доступно и широј јавности. Такође, неопходна је презентација Збирке достојна традиције Факултета и Борског руд-

The Mineralogical Collection at the Technical Faculty in Bor

The Mineralogical Collection was formed in 1961 when the Technical Faculty in Bor was established. Over time, the collection expanded thanks to gifts from friends and guests of the faculty, as well as the involvement of employees. In addition to the numerous and various minerals, the collection contains samples of rock, coal and paleogeographic residues. In total, there are 10,000 samples from different localities. The most important examples are copper minerals from the

Bor mine, and coarse crystals from the Trepča lead and zinc mine.

The collection of samples is used by both students and teachers. The Technical Faculty in Bor makes every effort to provide adequate space and facilities for this university's heritage so that it can be available to the general public. It is also necessary that the presentation of this collection is worthy of the traditions of the faculty and the mine in Bor. In addition

ника. Осим збирке, Факултет поседује и богат библиотечки фонд који, поред грађе потребне у настави, има и јединице-изворе за проучавање садржаја *Минеролошке збирке*.

Зграда Техничког факултета у Бору, коју је изградило Француско друштво борских рудника 1928, по својим архитектонским обележјима представља репрезентативно здање, заштићено као споменик културе и јединствено у овом региону. ■

to the collection, the faculty has a rich library which not only consists of books used for teaching purposes, but also for the study of the content of *the Mineralogical Collection*.

The Technical Faculty building, built in 1928 by the French Company that owned the Bor mines, is a protected monument of culture and due to its architectural details, it represents a unique edifice in the region. ■

Део колекције
Part of the collection

Кварцит
Quartzite

Део колекције
Part of the collection

Модели кристала
Crystal models

Ковелин са пиритом
Covellite with pyrite

Музеј анатомије човека Медицинског факултета

Музеј анатомије је намењен студентима Медицинских факултета. Оснивање је започело 1975. године захваљујући фондовима збирке која постоји од времена настанка Института за анатомију (1921). Музеј је отворен 1980, приликом обележавања шездесетогодишњице Медицинског факултета. Налази се у централном простору Института, у три спојене просторије.

Музејски експонати, којих има 250, смештени су у 27 вит-

рина. Током 2000. године музејски препарати су у целини рестаурисани. Највећи део изложеног материјала чине дисековани препарати органа и делова тела, као и *Остеолошка збирка*. Посебну целину представљају корозиони препарати крвних судова, феталног и адултног материјала. Музеј поседује и *Збирку професора Ника Миљанића*, која се састоји од 36 цртежа великог формата, аутора Х. Франца, купљених у Паризу. Цртежи су рађени комбинованом тех-

The Museum of Human Anatomy at the Faculty of Medicine

The museum is dedicated to the students of the Faculty of Medicine. It was established in 1975, thanks to a collection of objects that have existed since the foundation of the Institute of Anatomy in 1921. The museum was opened in 1980 during the celebrations of the 60th anniversary of the Faculty of Medicine. It is located in the central area of the institute in three connecting rooms.

The museum contains 250 exhibits displayed in 27 showcases.

During the year 2000, the collection was entirely restored and it consists of preparations of dissected organs and body parts, as well as *the Osteological Collection*. There is a separate section which contains corrosion preparations of blood vessels, as well as both foetal and adult materials. The museum also contains a collection of 36 large format drawings by the author H. Frantz, purchased in Paris and donated by Professor Niko Miljanić. The drawings are a combination of pastels, watercolours and ink.

ником пастела, акварела и туша. На сваком од њих, у доњем левом углу налази се потпис аутора, а у доњем десном потпис Ника Миљанића. У Музеју се налазе и гипсани мулажи чувене париске радионице *Николас*, а ту је и библиотечки фонд у којем су различите стручне публикације и стари уџбеници анатомије, међу којима је и примерак из 1923. године објављен на српском језику. Ова институција располаже и обиљем фотографске грађе у којој преовлађују црно-беле фотографије анатомских препарата.

У Музеју се и данас за наставу и истраживања користе првобитни амфитеатар из 1926. године и две сале са оригиналним бронзано-каменим столовима за дисекцију кадаве-

Each of them has the author's signature (in the lower left-hand corner), and Niko Miljanić's signature (in the lower right-hand corner). The museum also contains gypsum moulds from the famous Parisian workshop *Nicholas*, as well as a collection of books which include various professional publications and old anatomy textbooks, one of which was published in Serbian in 1923. Also, there is a wide collection of photographic material, mostly in black and white, of anatomical preparations.

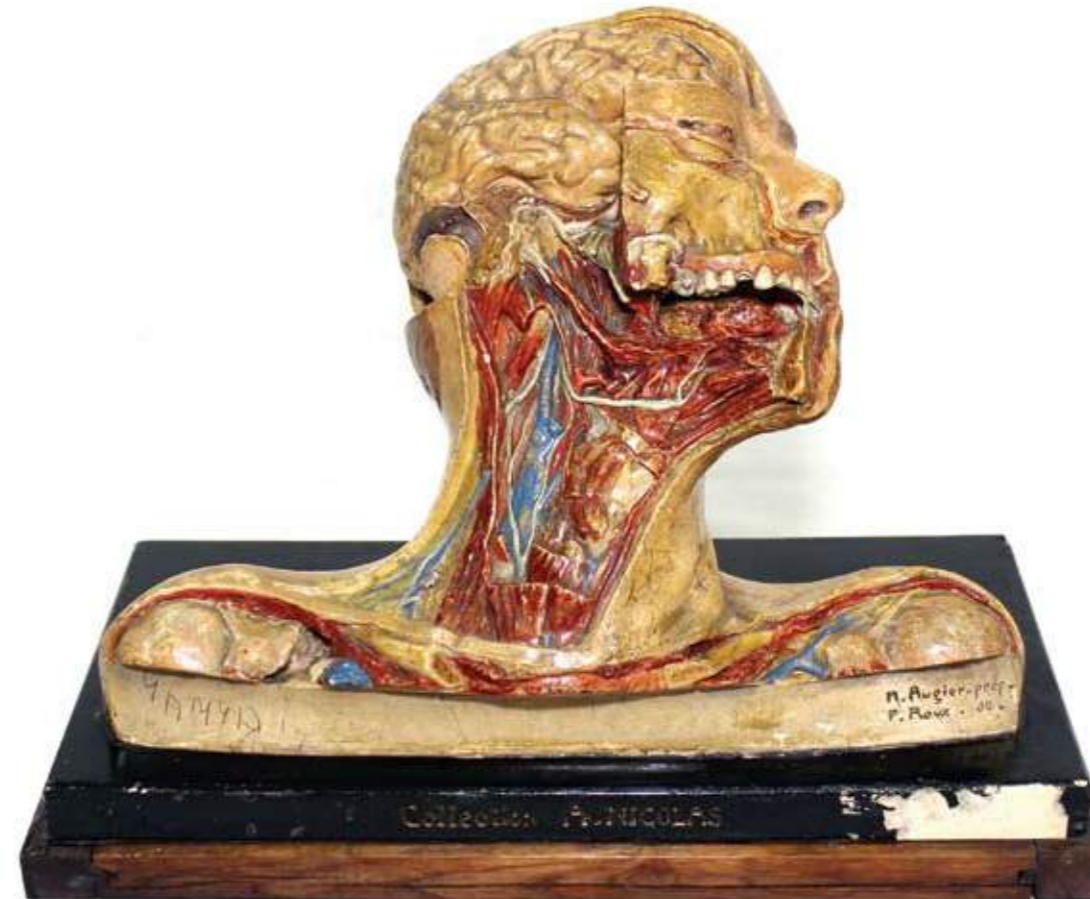
In the museum, the original amphitheatre from 1926, as well as two lecture halls with the original bronze-stone tables (13 in each hall) for dissecting cadavers, are still used today for teaching and research. The museum is virtually unchanged with old

ра, по тринаест у свакој сали. Музеј је у готово неизмењеном облику и са старом опремом, што сведочи о раном развоју наставе и науке у области анатомије. Сачувани простор и опрема користили су се за предавања и истраживања. ■

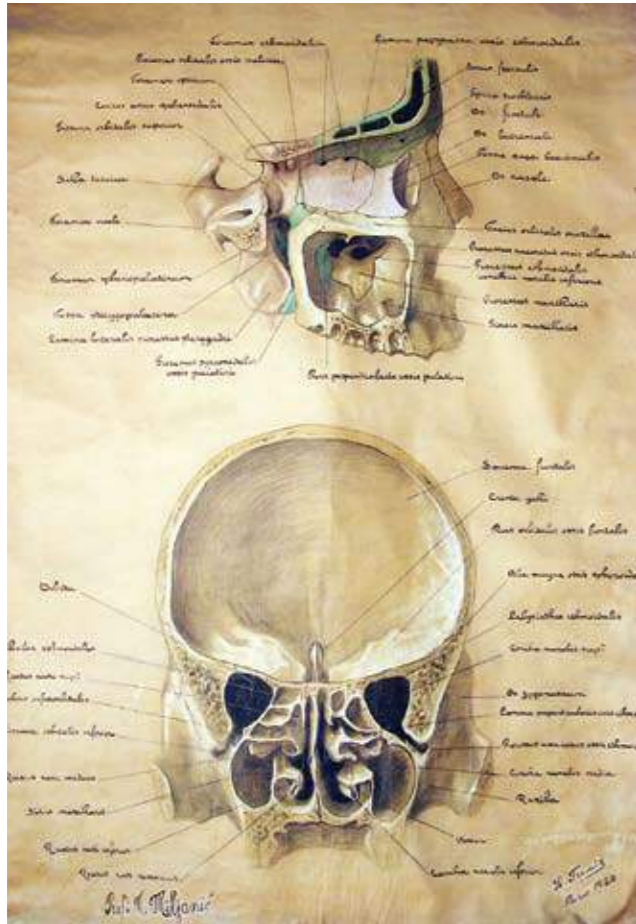
Сто за дисекцију, гранит и бронза (1920)
A table for dissection, granite and bronze (1920)

equipment that testifies to the early development of teaching and research in the field of anatomy. The preserved space and equipment were used for both teaching and research. ■

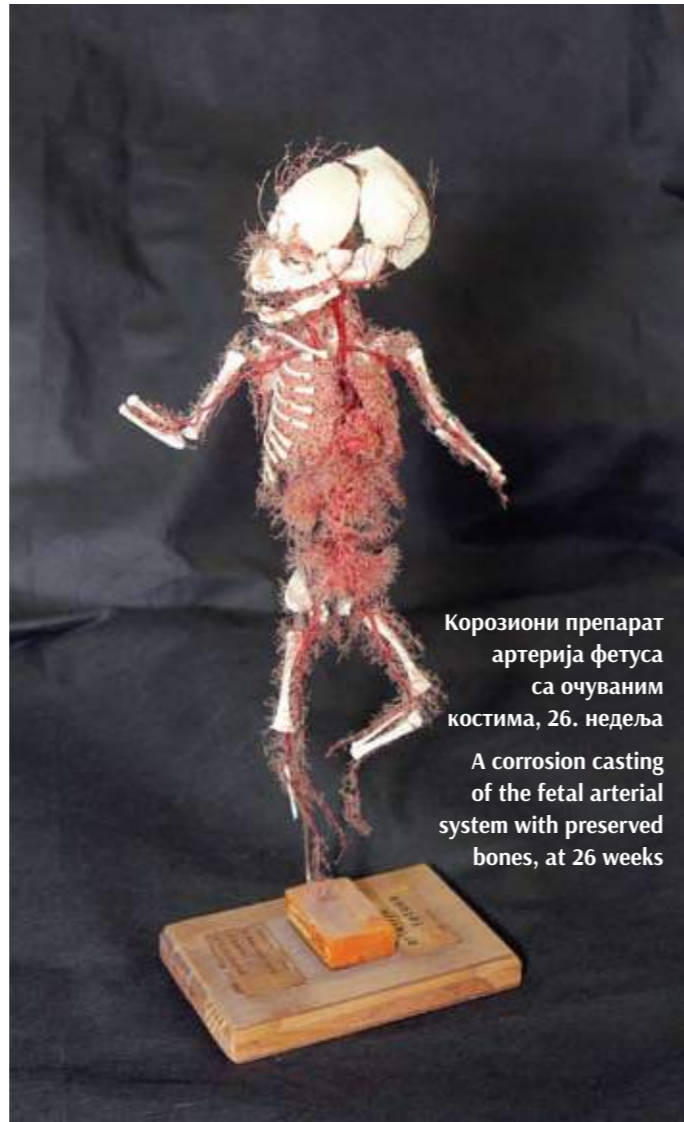
Анатомски модел дисекција главе и врата, гипс, из колекције *Nicolas-Augier-Roux* (1923)

An anatomical casting (moulage) of a head and neck dissection in plaster from the *Nicolas-Augier-Roux* collection (1923)

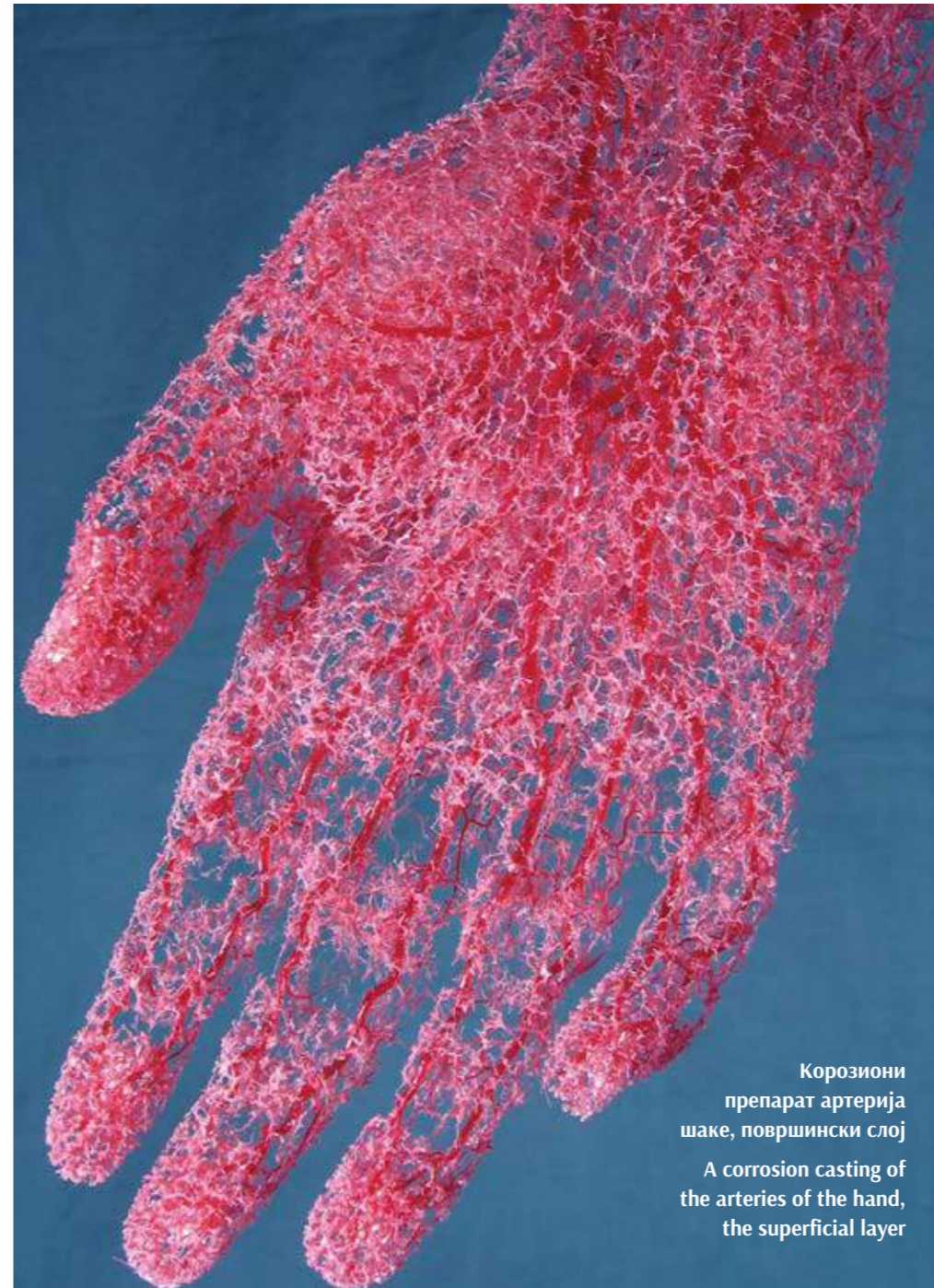

Цртежи горње вилице из Збирке професора Миљанића, пастел и туш на папиру, Н. Frantz, Париз (1920)

Drawings of the maxilla from the collection of Professor Miljanić, pastel and ink on paper, H. Frantz, Paris (1920)

Корозиони препарат
артерија фетуса
са очуваним
костима, 26. недеља
A corrosion casting
of the fetal arterial
system with preserved
bones, at 26 weeks

Корозиони
препарат артерија
шаке, површински слој
A corrosion casting of
the arteries of the hand,
the superficial layer

Бинокуларна лупа, колекција опреме коришћена
на Институту за анатомију (1921)

A binocular loupe, from the collection of equipment
used at the Intitute of Anatomy (1921)

Стаклене плоче са сликама анатомских
препарата коришћене у настави анатомије (1920)

Glass plates of anatomical specimens used
for teaching anatomy (1920)

Музеј спорта Факултета спорта и физичког васпитања

Претеча Музеја је *Збирка за историју физичке културе* која је настала 1946. године, одмах по оснивању Државног института за физкултуру. Служила је као место за практичну наставу предмета Историја физичке културе којом су се теоријска сазнања уобличавала и надограђивала. Управо овај оквир, у којем се истовремено и на истом месту развијају Факултет и Збирка, али и школују прве генерације студената, као и чињеница да су ови процеси међусобно

зависни, дефинишу Музеј спорта као универзитетски музеј. Паралелно са сакупљањем и систематизовањем грађе која тематски припада историји спорта у ширем смислу, током година сакупљени су и предмети који непосредно документују развој наставе и науке на Факултету. Крајем 1979. године Збирка је и званично постала Музеј физичке културе Србије, што непосредно указује на проширење њеног поља рада. Од тада, активности Музеја више нису

The Sports Museum at the Faculty of Sport and Physical Education

The museum's predecessor is *the Collection of the History of Physical Culture* which was founded in 1946, immediately after the establishment of the State Institution for Physiculture. It served as a place for practical training in the history of physical culture, where theoretical knowledge was acquired and upgraded. Precisely this frame, in which the future faculty and collection were developed simultaneously in the same place, and where the first generation of students was educated, as well as

the fact that these processes are interdependent, defines The Sport Museum as a university museum. Parallel with the collection and the systematization of material that thematically belongs to the history of sport in general, material that directly documents the development of teaching and science at the faculty was also collected over the years. At the end of the 1979, the collection officially became The Museum of Physical Culture of Serbia, which directly points to the expansion of its opera-

усмерене искључиво на академску заједницу истраживача већ и на ширу публику.

Иако се због природе спорта и основног опредељења Факултета не може говорити о стриктној дихотомији фондова, грађа Музеја је начелно подељена на две целине. Прву чине учила и предмети који сведоче о развоју наука и наставе у спорту и у физичком васпитању; ту посебно место заузимају библиотечки фонд, у којем се налазе дидактички материјали, затим учила и грађа из области спортско-медицинских дисциплина која је коришћена за истраживања. Друга целина обухвата разноврсту грађу која осликава материјалну културу спорта; у њој се издвајају луксузни пред-

tion. Since then, the activities of the museum have no longer been oriented towards the academic community of researchers solely, but also towards the general public.

Due to the nature of sport and the preferences of the faculty, although one cannot speak of a strict dichotomy between the collections, the overall structure of the museum is generally divided into two parts. The first consists of teaching aids and objects that testify to the development of science and education in sport and physical education. The library collection with didactic materials, teaching aids, as well as material used for research in the field of disciplines in sports medicine, take pride of place in the museum. The second part consists of vari-

Медаља учесница, прве модерне
Олимпијске игре (1896)

A participation medal at the first modern
Olympic Games (1896)

Медаља учесница, прве модерне
Олимпијске игре (1896)

A participation medal at the first
modern Olympic Games (1896)

Инструмент
за мерење
максималне
силе флексора
Instruments
for measuring
the maximum
strength of the
flexor muscles

Лабораторијски
барометар са
термометром
A laboratory
barometer with
thermometer

мети са врхунских спортских такмичења, као што су олимпијска и светска одличја, и богат фотографски фонд. Мост између ове две целине су предмети који припадају Соколском покрету и сведоче о његовој улози у образовању кадрова у спорту и физичком васпитању.

Музеј спорта располаже са два мања депоа и не поседује сопствени изложбени простор нити сталну поставку. На решавању овог проблема се активно ради, захваљујући ангажовању руководиоца Музеја професора Дарка Митровића и кустоскиње Иване Митровић. У међувремену, Музеј организује гостујуће изложбе и отворен је за студенте

ous materials which reflect the material culture of sport, and of special importance are luxury items from top sporting events, such as the Olympics, world medals and the rich collection of photographs. These two parts are connected by the material belonging to the Sokol movement and its role in the education of staff in sports and physical education.

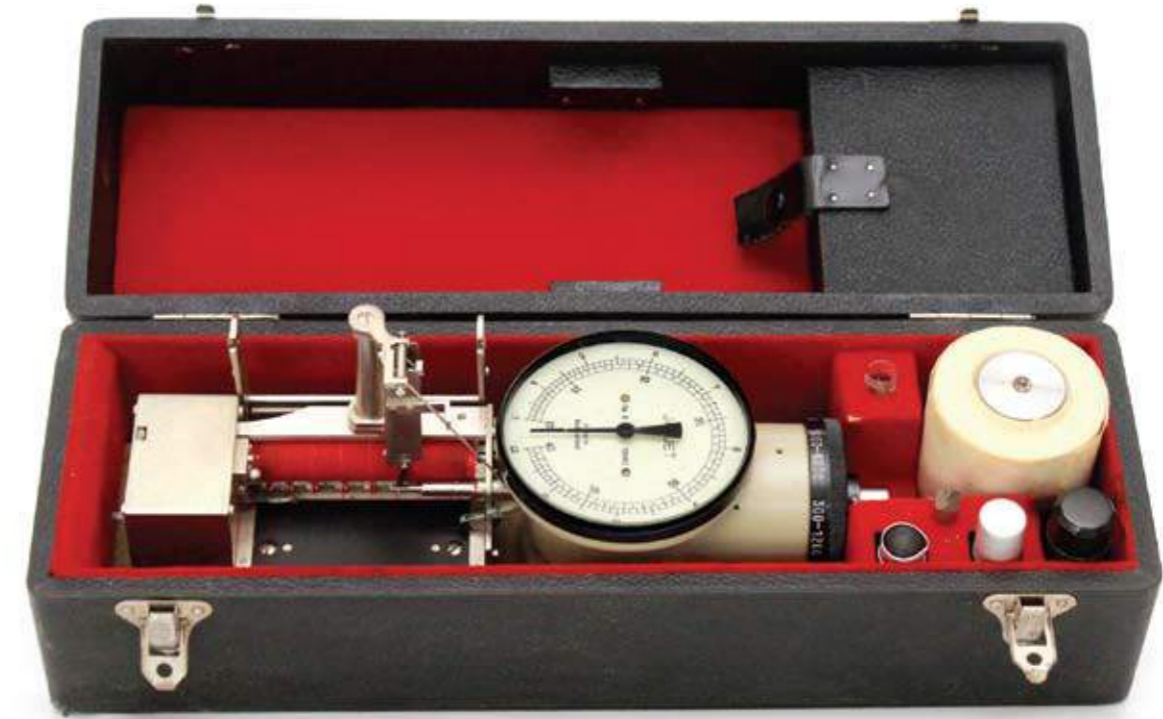
The Sports Museum today has two smaller depots and does not own its own exhibition space, i.e. it does not have a permanent exhibition. This problem is constantly being worked on, thanks to the involvement of the head of the Museum, Professor Darko Mitrović and the curator, Ivana Mitrović. In the meanwhile, the museum organizes travelling exhibitions and is open

и истраживаче, а члан је Европске мреже универзитетских музеја *UNIVERSEUM*. ■

Флексиметар
A fleximeter

to students and researchers. The museum is a member of the European network of university museums, *UNIVERSEUM*. ■

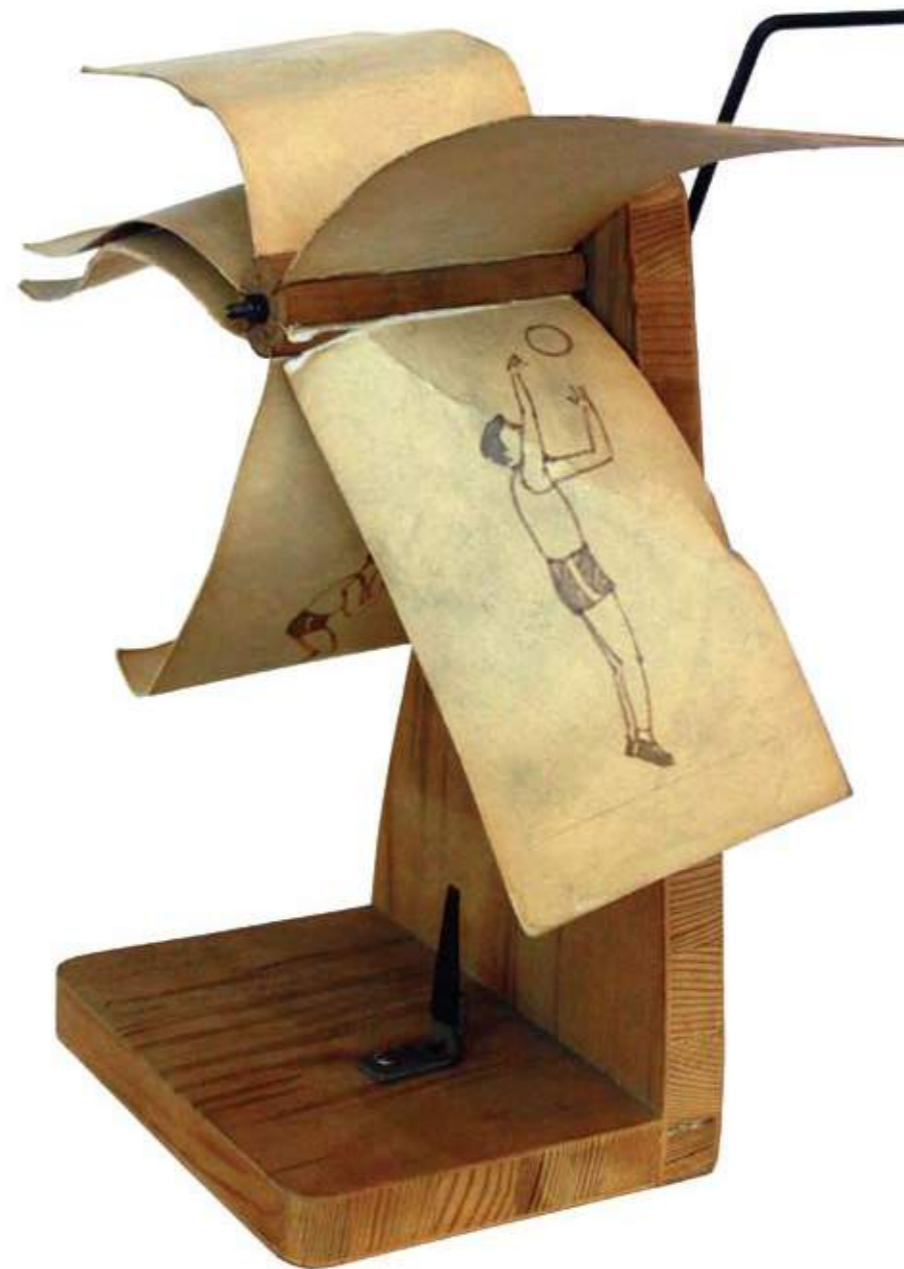
Миограф
A myograph

Неуростимулатор
A neurostimulator

Дрвени модел ребара
A wooden model of ribs

Учило за технику кошарке
A teaching tool for
basketball techniques

Музеј фармације Фармацеутског факултета

Музеј фармације је основан ангажовањем многих фармацеута и историчара фармације, а пре свих Андрије Марковића, који је своју целокупну збирку фармацеутских старина поконио Факултету. Због своје високе вредности *Збирка фармацеутских старина* је 1948. године заштићена као културно-историјско добро.

Богати садржај Збирке, коју чине фармацеутско посуђе, различити апарати, рукописи и књиге из времена од 16. до

19. века, једини сачуван у том обиму у Србији, постао је основ за оснивање Музеја фармације. Временом се фонд Музеја увећавао радом његовог првог управника Војислава Марјановића, потом професора Душанке Крајновић и Драгана Ступара. Фондови Музеја по обиму и вредности експоната спадају у најзначајније фармако-историјске збирке на простору Србије и бивших југословенских земаља. Оне садрже обиље апотекарског прибора који се користио у лабораторијама

The Pharmacy Museum at the Faculty of Pharmacy

The Pharmacy Museum was founded thanks to the commitment of many pharmacists and pharmacy historians, above all Andrija Marković. He donated his entire collection of pharmaceutical antiquities to the faculty. Because of its high-value, in 1948 *the Collection of Pharmaceutical Antiquities* was protected cultural and historical property.

The rich content of this unique collection, the only one in Serbia preserved to such an extent and including pharmaceutical dishes,

various appliances, manuscripts and books dating from the 16th to the 19th century, became the basis for the establishment of the Pharmacy Museum. Over time, the contents of the museum have increased, thanks to its first trustee, Vojislav Marjanović, and later, Professors Dušanka Krajnović and Dragan Stupar. Because of their volume and value, the exhibits of the museum are among the most important pharmacological historical collections in Serbia and the former Yugoslav countries. They contain an abun-

апотека, углавном за израду лекова као и за једноставније токсиколошке и хемијске анализе. У Музеју се чува и део инвентара прве државне апотеке у Србији – „Правителствене апотеке”, која је радила од 1836. до 1859. Посебан значај има музејска колекција порцеланских стојница за чување чврстих сировина, као и за израду лекова и течних лековитих препарата.

Музеј поседује богат архивски материјал неопходан за изучавање историје фармације, као и драгоцену библиотеку, у којој су посебно вредне публикације, међу којима се издвајају оне из 16. века. ■

dance of pharmacy accessories that were used in the laboratories of pharmacies for the production of drugs as well as for simpler toxicological and chemical analysis. Part of the inventory of the first state-owned pharmacy in Serbia, “Pravitelstvene Pharmacy”, which worked from 1836 to 1859, is also on display. Of particular importance is the museum’s collection of porcelain apothecary jars for storing solid raw materials, as well as those for the manufacture of medicaments and liquid medicinal preparations.

The museum has a rich archive of material necessary for the study of the history of pharmacy, as well as a valuable library with many precious publications, among which those from the 16th century are the most valuable. ■

Справа за израду инфуза и декокта
A device for making infusions and decoctions

Дрвене апотекарске стојнице из 19. века из огранка прве државне апотеке у Србији

Wooden apothecary jars from the 19th century from a branch of the first state pharmacy in Serbia

Порцеланске апотекарске стојнице из 19. века из огранка прве државне апотеке у Србији

Porcelain apothecary jars from the 19th century from a branch of the first state pharmacy in Serbia

Ручна таблетир машина
A manual tablet machine

Opsolentna materia medicae
Opsolete materia medica

Апотекарске боце из
Земунске апотеке
Apothecary bottles from
the Zemun pharmacy

Ручна преса за трохисце и прибор за израду пилула
A manual press for trochiscs and accessories for making pills

Ручна фармацевтска вага са теговима са сетом припадајућих
тегова у систему бечких апотекарских мера и комплет од 5
тегова у облику посуда

An old manual pharmaceutical weighing scales with the
Viennese standard of weights and a set of 5 weights in the
shape of dishes

Музеј хемије Хемијског факултета

Музеј хемије, са збиркама великана српске хемије, посвећен је највећем српском хемичару Сими Лозанићу (1847-1935) и другим знаменитим личностима ове науке. Заједници научно-техничких музеја Србије приступио је 2003. године. Музеј се бави прикупљањем, истраживањем, заштитом и презентовањем материјалног наслеђа из области хемије. То наслеђе је драгоценост сведочанство о развоју ове науке и њене наставе у Србији почев од средине 19. века до данас.

Музејски предмети разврстани су у неколико фондова: хемикалије, делови лабораторијске опреме, књиге и практикуми, архивски и фото материјал.

Музеј располаже са око 850 супстанци из времена Лицеја (1838), Велике школе (1863) и оснивања Универзитета у Београду (1905). Оне су претежно куповане од немачког произвођача Ц.А.Ф. Калбаума. Супстанце су у оригиналним стакленим реагенс-боцама са називима на етикетама исписаним

The Museum of Chemistry at the Faculty of Chemistry

The Museum of Chemistry, which contains collections from great Serbian chemists, is dedicated to the greatest Serbian chemist, Sima Lozanić (1847-1935) and other famous people from the field of chemistry. It joined the Association of Serbia's Scientific and Technical Museums in 2003. The museum collects, researches, protects and exhibits chemistry related heritage materials which are a valuable testimony to the development of chemical science and the teaching of chemistry in Serbia from

the mid-19th century to the present day. The items are divided into several groups: chemicals, laboratory equipment parts, books and practicums, as well as archive and photo material.

The museum at the Faculty of Chemistry has approximately 850 substances from the era of the Lyceum (1838), the Grand School (1863), and the beginning of the University of Belgrade (1905). They were mainly bought from the German manufacturer, C.A.F. Kalbaum. The substances are in their original glass

руком, купљеним 1865. године. Од лабораторијске опреме сачувани су инструменти, прибор и посуђе: *Малиганов ебулиоскоп*, *Бурзен-Кирхофов спектроскоп*, *Вил-Варентропов суд*, микроскоп, пламеници, гасометар, пећ за сагоревање органских супстанци, реторте и керамичке посуде. Уџбеници, практикуми (први из 1873. године) и лабораторијски приручници веродостојни су документи о настави и стицању практичних знања из неорганске, органске и аналитичке хемије.

Посебан значај за историју националне хемије има обиман архивски материјал, односно свеске Инвентара опреме

reagent bottles with handwritten labels that were first bought in 1865. The preserved laboratory equipment contains instruments, utensils and dishes, a Malligand ebullimeter, a Bunsan-Kirchhoff spectroscopy, a Will-Varentrop dish, a microscope, burners, a gasometer, an elemental analyses furnace for the combustion of organic substances, as well as retorts and ceramic dishes. Textbooks, practicums (the oldest from 1873) and laboratory manuals are authentic documents on the teaching and acquisition of practical knowledge in the areas of inorganic, organic and analytical chemistry.

Of special importance for the history of national chemistry

хемијске лабораторије, вођене од 1854. до 1910. У Музеју је изложен део преписке која осликава међународну сарадњу Симе Лозанића и других истакнутих хемичара.

Музеј хемије редовно учествује у различитим активностима које популаришу науку. Од 2008. године организује групне посете ученика основних и средњих школа из целе Србије и иностранства. До сада је Музеј видело око 6500 ђака. Изложбу *Лабораторија великана – наслеђе српске хемије*, приређену 2013, у току једног месеца посетило је 3500 људи. ■

is the extensive archive material, i.e. the inventory notebooks of the chemical laboratory equipment from 1854 to 1910. The museum displays a part of the correspondence which reflects international cooperation between Sima Lozanić and other prominent chemists.

The Museum of Chemistry regularly participates in various activities which popularize science. Since 2008, it has organised group visits of primary and secondary schools from all over Serbia and abroad. To date, 6,500 pupils have visited the museum. *The Laboratories of Great Serbian Chemists exhibition* was held in 2013 and in the course of one month it had 3,500 visitors. ■

Ебулиоскоп
An ebullioscope

Спектроскоп
A spectroscopy

Збирка Велике школе

The Collection of the Grand School

Део колекције
Part of the collection

Пећ за сагоревање
A furnace for the
combustion of organic
substances

Део колекције
Part of the collection

Наслеђе астрономије Математичког факултета

Астрономија се у Србији изучава од 1854, када је Физичка астрономија сврстана у наставне планове Велике школе. Постављањем за професора Велике школе Милана Недељковића, првог управника Астрономске и метеоролошке опсерваторије, астрономија као засебна наука почиње убрзано да се развија. Од истакнутих предавача мора се посебно поменути Милутин Миланковић, творац теорије о климатским променама. Као што је познато, по њему су

именовани кратери на Месецу и планети Марс. Његовим именом названа је и мала планета у главном астероидном појасу, откривена 1936. године. На Катедри за астрономију налазе се некадашња учила као и инструменти за научна истраживања. Већина историјске грађе Катедре, која документује развој астрономских наука у нас, данас се налази међу легатима Српске академија наука и уметности (САНУ) и у Музеју опсерваторије. Предмети који су остали при Ка-

The Heritage of the Department of Astronomy at the Faculty of Mathematics

Astronomy has been studied in Serbia since 1854, when astrophysics was included as part of the curriculum at the Grand School. With the appointment of Milan Nedeljković as a professor at the Grand School and the first trustee of the Meteorological Observatory, astronomy as a separate science began to develop rapidly. Among the prominent lecturers, special attention must be given to Milutin Milanković, creator of the theory of climate change. Furthermore, craters on the Moon and

on the planet Mars have been named after him. His name was also given to a small planet in the main asteroid belt, which was discovered in 1936. At the Department of Astronomy there are a number of teaching aids as well as instruments for scientific research which were used in former times. Most of the historical materials documenting the development of astronomical sciences in Serbia are among the bequests of the Serbian Academy of Sciences and Arts (SANU) and the Observatory Museum.

тедри похрањени су у кабинетима, односно нису презентовани као збирке. Посебно се издвајају учила и инструменти који и данас имају намену у практичној настави.

Међу раритетним училима издвајају се инструменти за мерење и опсервације:

- *Секстант, Ц. Плат, серијски број 11895.* Гаранција за секстант на немачком језику је издата 14. фебруара 1929. године. Секстант поседује 3 1/2 телескоп. Користили су га студенти и истраживачи за мерење различитих појава и објеката.

- *Original-Odhner Model 125, серијски број 78556.* Калкулатор је произведен у Гетеборгу, у Шведској у периоду из-

The items that have remained in the department are stored in cabinets and are not presented as a part of the collection. Of special interest are the teaching aids and instruments which are used in practical teaching even today.

Among the rare teaching aids are the following instruments for measuring and observation:

- *A C. Platt sextant, serial number 11895.* The warranty for the sextant is in German and was issued on 14th February 1929. The sextant has a 3.5 telescope. It was used by students and researchers to measure different phenomena and objects.

- *An Original-Odhner Model 125, serial number 78556.* The calculator was manufactured in Gothenburg, Sweden in the pe-

риоду 1952. и 1956. године. Овакви калкулатори су познати и под називом *Ветрењача* због кружног диска са девет игала које се могу увлачити, а постављене су радијално.

- *Армиларне сфере и глобуси небеске сфере.* Показне армиларне сфере, као и глобуси са положајем звезда на небеској сфери датирају из периода између 1960. и 1970. године. Произведени су у Совјетском Савезу. Истоветни модели изложени су у Музеју астрономије у Московском планетаријуму. Армиларне сфере као учила још увек се спорадично користе у настави.

- *Општа мапа Месеца Ф. С. Ламеха.* Оригинална мапа је сачињена на основу земаљских посматрања, а ревидирао

riod between 1952 and 1956. The pin-wheel from which these calculators get their name is a disc which has nine retractable pins extending radially.

- *Armillary spheres and celestial globes.* The armillary spheres and the globes with the position of the stars on the celestial sphere, date from the period between 1960 and 1970 and were manufactured in the Soviet Union. Identical models are on display at the Museum of Astronomy in the Moscow planetarium. The armillary sphere is still occasionally used as a teaching aid.

- *A general map of the Moon F. S. Lamech.* The original map, which was drawn up on the basis of observations from Earth,

Секстант, Ц. Плат (1929)
A Sextant, C. Plat (1929)

Калкулатор Однер модел 125
An Odhner calculator model 125

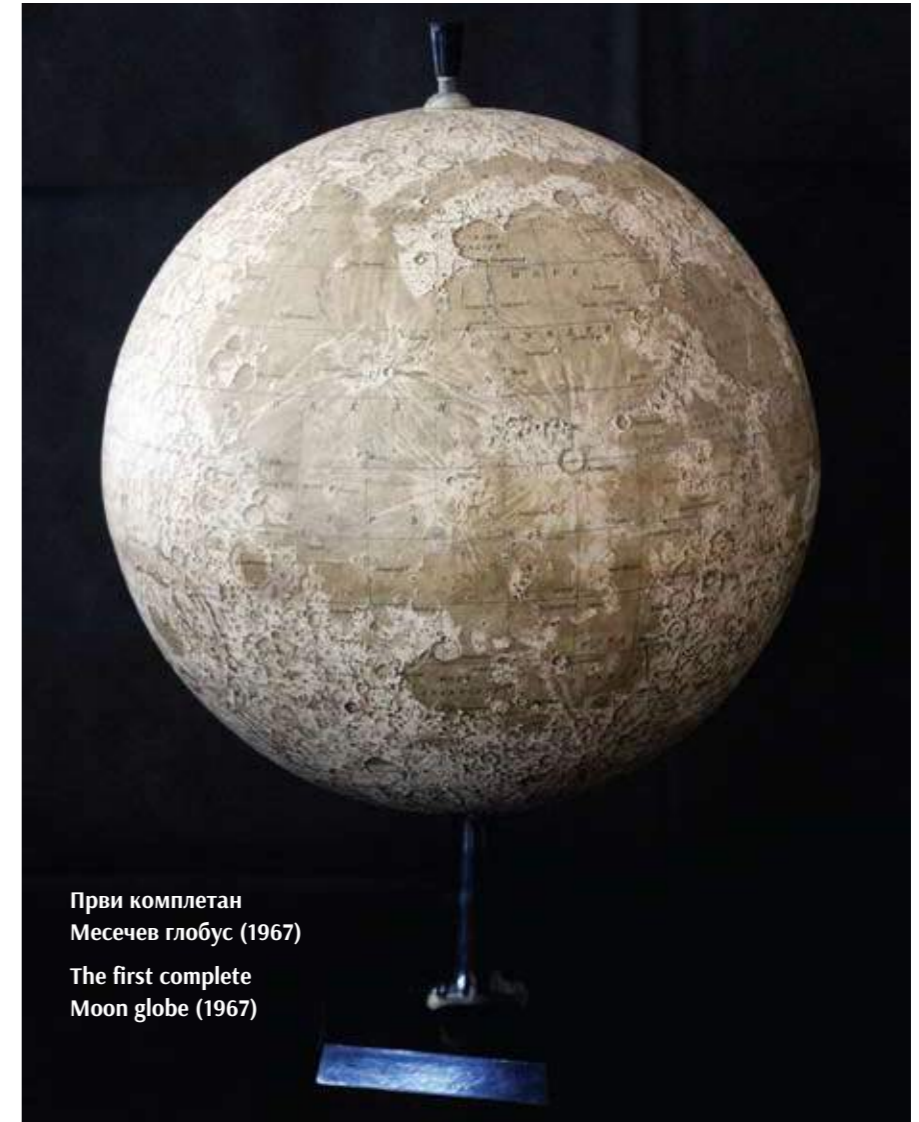

Армиларна сфера (1960-1970)
An armillary sphere (1960-1970)

Глобус небеске сфере
A celestial sphere globe

Први комплетан
Месечев глобус (1967)
The first complete
Moon globe (1967)

Нумизматичке збирке

Током 19. века, када је талас романтизма широм Европе будио интересовање за прошлост, сакупљачке страсти погодиле су настанку многих нумизматичких колекција. Међу њима и три велике нумизматичке збирке поклоњене Универзитету у Београду.

Збирка Вајферт је резултат четири деценије дугог сакупљачког рада познате панчевачке породице Игњата Михаила и његових синова, Хуга и Ђорђа Вајферта. Стварање

Збирке започео је Хуго Вајферт (1852-1885) који је, захваљујући колекционарској доброј срећи, обогатио Збирку величанственим благом римских златних медаљона. До 1879. то благо скривала је једна њива у селу Борча, недалеко Београда. Увећавање колекције, прекинуто Хуговом смрћу, наставили су његов отац Михаило, а потом и брат Ђорђе (1850-1937), индустријалац, оснивач и почасни гувернер Српске народне банке. Његовом заслугом откупљи-

The Numismatic Collections

With the wave of romanticism in 19th century Europe came a passion for the past, and was fertile ground for the creation of many numismatic collections. Among them are three large numismatic collections which were donated to the University of Belgrade.

The Weifert Collection, gathered by the well-known family of Ignatz Mihailo Weifert, and his sons, Hugo and Georg, from Pančevo, is the result of four decades of hard work. Hugo Weif-

ert (1852-1885) started the collection, and thanks to his good fortune he enriched it with a magnificent treasure of Roman gold medallions. Up until 1879 they had been hidden in a field in the village of Borča, near Belgrade. After Hugo's death, the collection was expanded by his father, Ignatz Mihailo, and later by his brother, Georg (1850-1937), an industrialist as well as the founder and honorary governor of the Serbian National Bank. Thanks to him, the collection increased to 14,114 items. With

вани новац уливао се у колекцију нараслу на 14.114 монета. По избијању Првог светског рата, Вајферт је колекцију пребацио из Панчева у бечки Доротеум, а 1923. ју је поконио Универзитету у Београду. Враћена је у земљу две године касније, а 1956. била је предата на чување, проучавање и излагање Народном музеју у Београду, где се и данас налази. Збирка је смештена у оригиналној каси коју је за њу наменио дародавац. Новац од античког до савременог доба припада римском републиканском и царском ковању, монетама грчких градова на Балкану, Сицилији и Јужној Италији; ковању македонског краља Филипа II и Александра Великог, као и дијадоха и епигона. Колекцију

the outbreak of the First World War, Weifert decided to transfer the collection from Pančevo to the Dorotheum in Vienna. According to his wishes, it was bequeathed to the University of Belgrade in 1923. Two years later it was returned to Serbia, and in 1956 it was handed over to the National Museum in Belgrade for preservation, study and exhibitions, where it remains today. The collection is housed in the original cabinet, as intended by its benefactor. The collection consists of money from ancient to modern times, belonging to the Roman Republican and Imperial coinage, those of Greek cities from the Balkans, Sicily and southern Italy; coinage of the Macedonian Kings, Philip II and Alexander the Great, and dijadoha and epigones. The col-

чине и збирке келтског новца кованог у римским провинцијама Горњој Мезији, Далмацији, Панонији, као и новац Византијског царства и средњовековни фризашки пфенинзи и европски талири.

Збирка Љубомира Ковачевића, академика и професора Велике школе, својим обимом и систематским сакупљањем пример је дуготрајног и рано започетог посла обављаног са пуно знања. О томе сведочи систематизовани архивски материјал који је означио нов приступ проучавању новца на основу извора и остава, лишен романтичарског патриотизма у тумачењу. Збирку од 3080 примерака мањим делом чини антички новац, док њен највећи сегмент представљају

lection also includes a collection of Celtic coins minted in the Roman provinces of Upper Moesia, Dalmatia and Pannonia, as well as money from the Byzantine Empire, and medieval Friesacher pfennigs and the European thalers.

The Collection of Ljubomir Kovačević, an academic and professor at the Grand school, by its volume and the systematic process of collecting is an example of long-term work which started on time and was done with a lot of knowledge. The systematized archive material marked a new approach to the study of money, based on its origin and storage and devoid of romantic patriotism, is proof of this. The lesser part of the collection of 3,080 specimens is made up of ancient coins, while the larger

Динар краља Драгутина (1276-1282/1316)
A dinar coin of King Dragutin (1276-1282/1316)

Динар цара Душана (1346-1355)
A dinar coin of King Dušan (1346-1355)

средњовековне српске, византијске и европске монете. По начину прикупљања овај део Збирке јасно истиче Ковачевићеву намеру да осим појединачних примерака набавља и целовите депое-оставе, најбоља и често једина сведочанства за реконструисање делова монетарне историје. Најзначајнији део Збирке чини српски средњовековни новац. Његови појединачни примерци и оставе осликавају целокупно ковање новца српске државе од времена краља Драгутина (13. век) до пада Деспотовине (15. век). Колекцију обogaђују и раритетна средњовековна издања Дубровника, Босне, Угарске, Влашке и ране емисије Османског царства,

part consists mainly of medieval Serbian, Byzantine and European currencies. The method of gathering this part of the collection clearly highlights Kovacević's intention to purchase not only individual specimens, but also complete depots, which are quite often the only testament to the reconstruction of parts of monetary history. The most important part of the collection consists of Serbian medieval currency. Its individual pieces and depots reflect the total coinage of the Serbian state, from the time of King Dragutin (13th century) until the fall of the Despotate (15th century). The rare medieval editions of Dubrovnik, Bosnia, Hungary, Wallachia and early editions of the Ottoman Empire, as well as examples of Byzantine and Serbian gold seals accentuate the

а такође и примерци златних византијских и српских печата. У поседу Универзитета у Београду је од 1930, а 1959. предата је на чување Народном музеју у Београду, где се и данас налази.

Збирка Ферари је нумизматичка колекција грофа Филипа ла Ренотијера (1850-1917), познатог под псеудонимом Ферари. Њен настанак повезује се са једним догађајем из живота тог племића. Војнику који му је у Српско-бугарском рату спасао живот Ферари је из захвалности поклонио своју збирку. Тај гест је Ферарија повезао са Србијом и учинио га њеним добротвором. Приликом реконструи-

collection. It has been in the possession of the University of Belgrade since 1930, and in 1959 it was handed over to the National Museum in Belgrade for safekeeping, where it remains today.

The Ferrari Collection is a numismatic collection which belonged to Count Philip de La Renotière (1850-1917), known under the pseudonym of Ferrari. The occurrence of this collection is associated with an event in the life of this nobleman. During the Serbian-Bulgarian war, a soldier saved his life and to show his gratitude Ferrari bequeathed him his collection. This gesture bound Ferrari to Serbia and he became a benefactor. During the reconstruction of the collection, two parts were clearly singled out. The first contains about 8,000 specimens of Western

Каса Збирке Вајферт (1923)
The safe which houses Djordje Weifert's numismatic collection (1923)

сања Фераријеве колекције, јасно су издвојена њена два дела. Први садржи око 8000 примерака западно-европског новца кованог у 19. и 20. веку у Француској, Белгији, Великој Британији, скандинавским земљама, Холандији, Ватикану, Италији и Америци. Хронолошки близак првом делу Збирке, други, београдски део броји 4661 примерак и обухвата златне, сребрне, бронзане и номинале од платине источно-европских држава, Пољске, Румуније, Бугарске, Русије и Грчке, Крита, али и новац Финске. За нас су посебно важна ковања новца Србије и Црне Горе, успостављена

European coins minted in the 19th and 20th century in France, Belgium, the UK, the Scandinavian countries, the Netherlands, the Vatican, Italy and America. Chronologically similar to the collection mentioned above, the second, so-called Belgrade part consists of 4,661 specimens which belong to coinage of Eastern Europe and includes gold, silver, bronze as well as platinum tokens from East European countries, Poland, Romania, Bulgaria, Russia, Greece and Crete, and currency from Finland, too. The coinages of money from Serbia and Montenegro, from the beginning of the national monetary restoration until the early 20th

од почетка националне монетарне обнове до почетка 20. века. Знатан удео у колекцији чине новчане врсте Османског царства, Ирана и Кине. Изузетност Фераријевог другог дела колекције представљају пробе новца, ретки узорци ковања за нове емисије које из одређених државних разлога нису касније биле озваничене. Тестаментарно завештан Универзитету у Београду, београдски део Збирке стигао је у Србију 1923, а 1956. је предат на чување Народном музеју у Београду, где је и данас смештен у оригиналном орману-кабинету. ■

century, are of particular importance to us. A significant share of the collection consists of currency types from the Ottoman Empire, Iran and China. The excellence of Ferrari's second part of the collection is seen in probe coins, rare specimens of coinage for new emissions which, for certain state reasons, were never later realised. The Belgrade part of collection was bequeathed to the University of Belgrade and arrived in Serbia in 1923, and in 1956 it was handed over to the National Museum in Belgrade for safekeeping, where it remains today in its original cabinet. ■

Фераријев нумизматички кабинет (прва деценија 20. века)
The Ferrari numismatic cabinet (the first decade of the 20th century)

Мултипла Константина Великог (326)
Multipla Constantine the Great (326)

Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”

Универзитетска библиотека „Светозар Марковић” у Београду, као једна од установа културе од националног значаја, има важан задатак и обавезу да негује универзитетско, културно и историјско наслеђе Србије и учини га доступним свим заинтересованим корисницима.

Библиотека изворно потиче од Библиотеке Лицеја Кнежевине Србије и прва је наменски грађена библиотека у Србији. Убрзо после Првог светског рата професор Павле

Поповић покренуо је иницијативу за оснивање једне опште библиотеке за цео Универзитет. Универзитетска библиотека основана је јануара 1921. године, а недуго после тога Урош Џонић (1897-1968) именован је за њеног првог управника.

Одлуку да се у Београду сагради потпуно нова библиотека донела је Карнегијева задужбина захваљујући иницијативи два Србина која су у то време живела у САД, дипломате Славка Грујића (1871-1937), посланика Краљевине СХС у

The University Library “Svetozar Marković”

The University Library “Svetozar Marković” in Belgrade, as a nationally significant institution of culture, has an important task and responsibility to nurture the cultural and historical university heritage of Serbia, and make it available to all users.

The library was originally created from the Library of the Lyceum of the Principality of Serbia and was the first purpose-built library in Serbia. Shortly after World War I, Professor Pavle Popović initiated the establishment of a general library for

the entire university. The university library was established in January 1921, and shortly afterwards Uros Džonić (1897-1968) was appointed its first director.

The decision to build a brand-new library in Belgrade was made by the Carnegie Endowment, thanks to the initiative of two Serbs who at that time lived in the United States, diplomat Slavko Grujić (1871-1937), the envoy of The Kingdom of SCS in Washington and Mihajlo Idvorski Pupin (1854-1935), a well-

Вашингтону, и Михајла Идворског Пупина (1854-1935), познатог професора физике на Колумбија универзитету. Град Београд уступио је Универзитету земљиште некадашњег тркалишта за изградњу универзитетског комплекса. Новац за изградњу и опремање библиотеке у износу од 100.000 долара одобрила је Карнегијева задужбина. Камен темељац постављен је 23. јуна 1921. године у присуству престолonasледника регента Александра који је, уз интонирање химне, спустио у камен темељац пергамент на коме су записани датум и имена присутних.

Приликом прославе стогодишњице рођења Светозара Марковића 1946. године, Библиотека је добила назив који

known professor of physics at Columbia University. The city of Belgrade gave land to the university, a former racetrack, to build the campus, and the amount of \$100,000 was approved by the Carnegie Endowment to build and equip the library. The foundation stone was laid on 23rd June 1921, in the presence of The Crown Prince Regent Aleksandar, who placed a parchment with the date and names of those present into the stone while the national anthem was being played.

In 1946, during the celebrations to mark the hundred-year anniversary of the birth of Svetozar Marković, the library was named: The University Library “Svetozar Marković”, which it bears to this day.

и данас носи: Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”.

Ова монументална и репрезентативна зграда спада међу најлепша здања у Београду. У њој се налазе студентска читаоница у стилу енглеске ренесансе и професорска читаоница у стилу италијанске ренесансе, које никог не остављају равнодушним ни данас.

Универзитетска библиотека развијала се током година као научна институција која је била усмерена ка прикупљању литературе за научноистраживачки рад професора и научних радника, као и уџбеничке литературе за потребе студената Универзитета у Београду. Фонд се попуњавао

This monumental and representative building is one of the most beautiful buildings in Belgrade. It contains a student reading room in the English Renaissance style and a teacher reading room in the Italian Renaissance style, which leaves no one indifferent even today.

The University Library has evolved over the years as a scientific institution that was directed towards the collection of literature for the research purposes of professors and scholars, as well as textbooks for students of the University of Belgrade. In the beginning, the library collection was increased with books from seminar libraries, and later with books which were purchased as part of the German reparations agreement,

Спомен соба
Исидоре Секулић
The Isidora Sekulić
memorial room

прво из Семинарских библиотека, затим су књиге купљене на име репарације из Немачке, на основу поклона из земље и иностранства, као и помоћу државних кредита.

Универзитетска библиотека је централна библиотека Универзитета у Београду и матична установа за све висошколске библиотеке у Србији, као и за специјалне библиотеке у оквиру научних институција на простору централне Србије. Реализацијом регионалног пројекта *Нови*

as well as books given as gifts from home and abroad. Also, back then it was possible to purchase books with the help of government loans.

The University Library is the main library of the University of Belgrade and the parent institution of all academic libraries in Serbia, as well as specific libraries within the framework of scientific institutions in Central Serbia. The realization of the region-

библиотечки сервис на универзитетима Западног Балкана (2009-2011) омогућено је успостављање дигиталног репозиторијума у коме ће се архивирати докторске дисертације, радови наставника и сарадника универзитета, образовни материјали и други објекти у дигиталној форми. На овај начин трајно ће бити сачувано и презентовано ово вредно универзитетско наслеђе, што ће допринети бољој видљивости Универзитета на светској мрежи. ■

al project *New library services at Western Balkan Universities* (2009-2011) has enabled the establishment of a digital repository which will permanently archive the doctoral dissertations and works of teachers and university associates, as well as educational materials and other digital assets. This project will also forever preserve and present this valuable university heritage as well as increase its prominence on the global network. ■

Студентска читаоница
The student reading room

Биста Ендруа
Карнегија
A bust of
Andrew
Carnegie

Вуканово јеванђеље,
фототипско издање
(12. век)
The Gospel According to
Vukan, phototype edition
(12th century)

Хербаријум зељастих биљака Шумарског факултета

У Хербаријуму зељастих биљака налазе се примерци биљних таксона који се користе за потребе наставе и научно-истраживачког рада. Највећи број примерака прикупљен је захваљујући флористичким истраживањима професора Милована Гајића и то: комплетни хербаријуми биљних таксона са Јавора (669), Таре (958), Мајданпечке домене (578), Гоча (630), Делиблатске пешчаре (891), Обедске баре (900), Кошутњака (500), Рудника (500), Голије и Јавора (724).

У Хербаријуму се налазе и збирке врста са Авале (600 таксона) и Златара (851 таксон), које је прикупила професорка Драгица Обратов-Петковић, и са Дивчибара (413 таксона), које је прикупила др Ивана Бједов. Хербаријум садржи и архивске примерке таксона које је легитимисао и детерминисао професор Павле Черњавски. Многе од њих су ретке ендемичне и реликтне биљке које заслужују посебну пажњу.

The Herbarium of Herbaceous Plants at the Faculty of Forestry

In the *Herbarium of Herbaceous Plants* there are examples of plant taxa that are used for teaching and scientific research. The largest number of specimens were collected thanks to floristic research carried out by Professor Milovan Gajić, and they are: a complete herbarium of the plant taxa from Javor (669), Tara (958), the educational base Majdanpečka Domena (578), Goč (630), Deliblatska Peščara (891) Obedska bara (900), Košutnjak (500), Rudnik (500), and taxa from Golija and Javor (724).

In the collection, there are also specimens from Avala, 600 taxa, and Zlatar, 851 taxa, collected by Professor Dragica Obratov-Petković, as well as from Divčibare, 413 taxa, collected by Dr. Ivana Bjedov. There is also a collection of samples of taxa which were legitimised and identified by Professor Pavel Černjavski. Many of them are rare, endemic and relict plants that deserve special attention.

The collection that is used by students consists of about 200

Збирка коју користе студенти броји око 200 таксона. Део хербаризованог материјала је изложен испред кабинета 134, на трећем спрату Факултета. Врсте које су коришћене за израду материјала сакупљане су на различитим локалитетима, на подручјима Авале, Кошутњака, Аде Циганлије, Миљаковачке шуме, Космаја и Липовице. У оквиру поменуте збирке налазе се 44 различите фамилије, а најзаступљеније су следеће: *Lamiaceae*, *Rosaceae*, *Asteraceae*, *Ranunculaceae* и *Poaceae*. Постојећи Хербаријум се сваке године допуњује новим примерцима које набавља наставно особље. ■

taxa. A part of the herborized material is displayed in front of room 134, on the third floor of the faculty. Species used to make the herbarium were collected at different sites in the areas of: Avala, Košutnjak, Ada Ciganlija, Miljakovac Forest, Kosmaj and Lipovica. Within the abovementioned collections there are 44 different families, but the most common are the following: *Lamiaceae*, *Rosaceae*, *Asteraceae*, *Ranunculaceae* and *Poaceae*. New specimens are annually collected by teaching staff and added to the existing herbarium. ■

Fam. Plumbaginaceae, *Armeriamaritima* (Mill.) Willd. subsp. *maritima* (Syn. *Armeria vulgaris* Willd.), Дивчибаре

Fam. Plumbaginaceae, *Armeriamaritima* (Mill.) Willd. subsp. *maritima* (Syn. *Armeria vulgaris* Willd.), Divčibare

Fam. Fabaceae, *Bituminariabitusinosa* (L.) C. H. Stirt. (Syn. *Psoraleabitusinosa* L.), Рајац ст. Мрамор

Fam. Fabaceae, *Bituminariabitusinosa* (L.) C. H. Stirt. (Syn. *Psoraleabitusinosa* L.), Rajac site Mramor

Fam. Scrophulariaceae, *Malampyrum arvense* L, Забалац

Fam. Scrophulariaceae, *Malampyrum arvense* L, Zabalac

Део колекције
Part of the collection

Канадско дрво (*Gymnocladus Canadensis*)
A coffee nut tree (*Gymnocladus Canadensis*)

Граб (*Carpinus Betulus, Betulaceae*)
A common hornbeam (*Carpinus Betulus, Betulaceae*)

Дуглазија (*Pseudotsuga Menziesii, Pinaceae*)
A Douglas fir (*Pseudotsuga Menziesii, Pinaceae*)

Тиса (*Taxus Vaccata, Taxaceae*)
A yew (*Taxus Vacata, Taxaceae*)

Центар за рибарство и примењену хидробиологију „Мали Дунав” Пољопривредног факултета

Центар за рибарство и примењену хидробиологију „Мали Дунав” налази се на огледном добру Радмиловац. „Мали Дунав” је научно-образовни парк за истраживање и образовање не само студената, већ и свих људи који воле воду и живи свет у њој и око ње. То је простор на којем се стичу нова знања и вештине, усавшавају и увећавају постојећа. Центар сачињава главна зграда са две савремено опремљене хале за мрест, селекцију, за гајење риба и за експеримен-

тална истраживања у 25 језера, где се остварују и програми селекције и пецања. Центар има и живу макету истоимене реке, чији је доњи део за сада под водом, док ће остатак тока бити пуштен у функцију када се за то испуне услови, као и малу ботаничку башту, јавни акваријум са рибама које настањују Дунав и његове притоке. У оквиру Центра налази се *Острво са аласком колибом*, која је Музеј рибарства.

Боравком у Центру упознаје се река Дунав, подстичу се

The Centre for Fisheries and Applied Hydrobiology “Little Danube” at the Faculty of Agriculture

The Centre for Fisheries and Applied Hydrobiology “Little Danube” is located on an experimental farm called Radmilovac. It is a scientific and educational farm for research and the education of students, as well as those who love water and wildlife. Here one can acquire new skills and improve and increase existing knowledge. The centre consists of a main building with two modern halls which are equipped for spawning and selection used in the 25 lakes for fish farming and experimental research,

where selection and fishing programmes are realised. The centre also has a live model of the river Little Danube – the lower part is now under water, and the rest of it will be put into function when conditions are met. It includes a small botanical garden and a public aquarium with fish that inhabit the Danube and its tributaries. Within the centre, there is *an island with a fisherman’s cabin* which is used as a fishing museum.

At the centre one can learn quite a lot about the River Dan-

рад и истраживачко стваралаштво, увиђа се значај усклађивања технолошких достигнућа са природним законитостима и унапређује еколошка свест о изузетној важности водених екосистема за опстанак човечанства. Центар служи студентима као наставна база од посебног значаја за упознавање са практичном страном хидробиологије и као место на којем се стиче драгоцено искуство за будући рад у струци. Ово јединствено универзитетско наслеђе је истовремено природно и културно добро. ■

ube, research work is promoted and raising awareness about the importance of harmonizing technology with natural laws is encouraged. At the same time, it furthers ecological awareness of the exceptional importance of aquatic ecosystems for the survival of mankind. For students, not only is “Little Danube” a teaching base of particular importance for their introduction to the practical side of hydrobiology, but it is also a centre in which invaluable experience can be acquired for their future work in this field. In addition, this unique university heritage is of both natural and cultural wealth. ■

Аласка колиба
The fisherman's cabin

Мали Дунав, приказ врста
Little Danube, species

Паунови
Peacocks

Акваријум
The aquarium

Птичје врсте Дунава
Bird species of the Danube

Дунавски домаћи сисари
Domestic mammals of the Danube

Мали Дунав, део пејзажа
Little Danube, part of the landscape

Архив вина
The wine archive

Рибарско острво
Fisherman's island

УНИВЕРЗИТЕТ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ

THE UNIVERSITY OF ARTS IN BELGRADE

Збирке Факултета ликовних уметности

Збирке Факултета ликовних уметности имају вишеструку сврху и значај. Оне су имале велики удео у стварању идентитета Академије ликовне уметности, најстарије државне установе те врсте у Србији (основана 1937. године), данас Факултета ликовних уметности. Уметничка дела Академије, као и факултетских збирки, нису само неопходна наставна учила, већ имају важност и као уметничка остварења национално и европски афирмисаних аутора.

Засноване на два међусобно и од самих почетака повезана сегмента – педагошком и уметничком – збирке Факултета предочавају ликовну педагогију из прошлости и излажу актуелне токове уметничког стварања. Настанак збирки доводи се у везу са 1948. годином, када је сликар Урош Предић овој установи поклонио 23 своја цртежа. Временом су се факултетске збирке, које су располагале и делима наслеђеним од некадашње приватне Уметничке школе и Академије, увећава-

The Collections at the Faculty of Fine Arts

The collections at the Faculty of Fine Arts have multiple purposes and significance. Their role in the creation of the identity of the Academy of Fine Arts, founded in 1937, was substantial. The oldest state institution of its kind in Serbia today it is known as the Faculty of Fine Arts. The academy's artworks, as well as the faculty's collections, are not only necessary teaching aids, but are important artistic achievements of both well-known national and European authors.

The collections were comprised of two interconnected segments, pedagogical and artistic, presenting both fine art pedagogy from the past and current artistic creativity. The faculty collections were established in 1948, when the artist Uroš Predić gave 23 of his drawings as a gift. Over time, the faculty collections, which consisted also of works inherited from the private Art School and The Academy, were expanded with the works of professors and other artists, as well as those purchased from

ле радовима професора, других уметника, као и откупљеним и поклоњеним студентским радовима. Укупан фонд уметничких дела Факултета данас износи око 250 слика и вајарских дела, као и 80.000 графичких листова. Од 2015. године збирке Факултета ликовних уметности се дигитализују, што ће омогућити њихову доступност и најширој јавности, као и њихово интернет повезивање са академским наслеђем европских и светских универзитета.

Наставна уметничка збирка садржи око 50 учила, чине их репродукције и гипсани одливци познатих уметничких дела из прошлости, међу којима су и копије византијских фресака професора Јарослава Кратине.

or donated by students. The total number of artistic works of the faculty comprises of about 250 paintings and sculptures, as well as 80,000 graphic prints. Since 2015, the collections of the Faculty of Fine Arts have been digitized, which allows them to be accessed by a wide audience and connected via the internet with the academic heritage of European and world universities.

The Teaching Art Collection contains approximately 50 teaching aids which comprise of reproductions and plaster moulds of famous works of art from the past, including copies of Byzantine frescos by Professor Jaroslav Kratina.

The Decorative Art Collection consists of 16 casts of the

Декоративна уметничка збирка има 16 одливака скулптура Пракситела, Лисипа, Микеланђела и Удона. Оне су припадале колекцији породице Вељковић, а после Другог светског рата предате су на чување и коришћење Факултету.

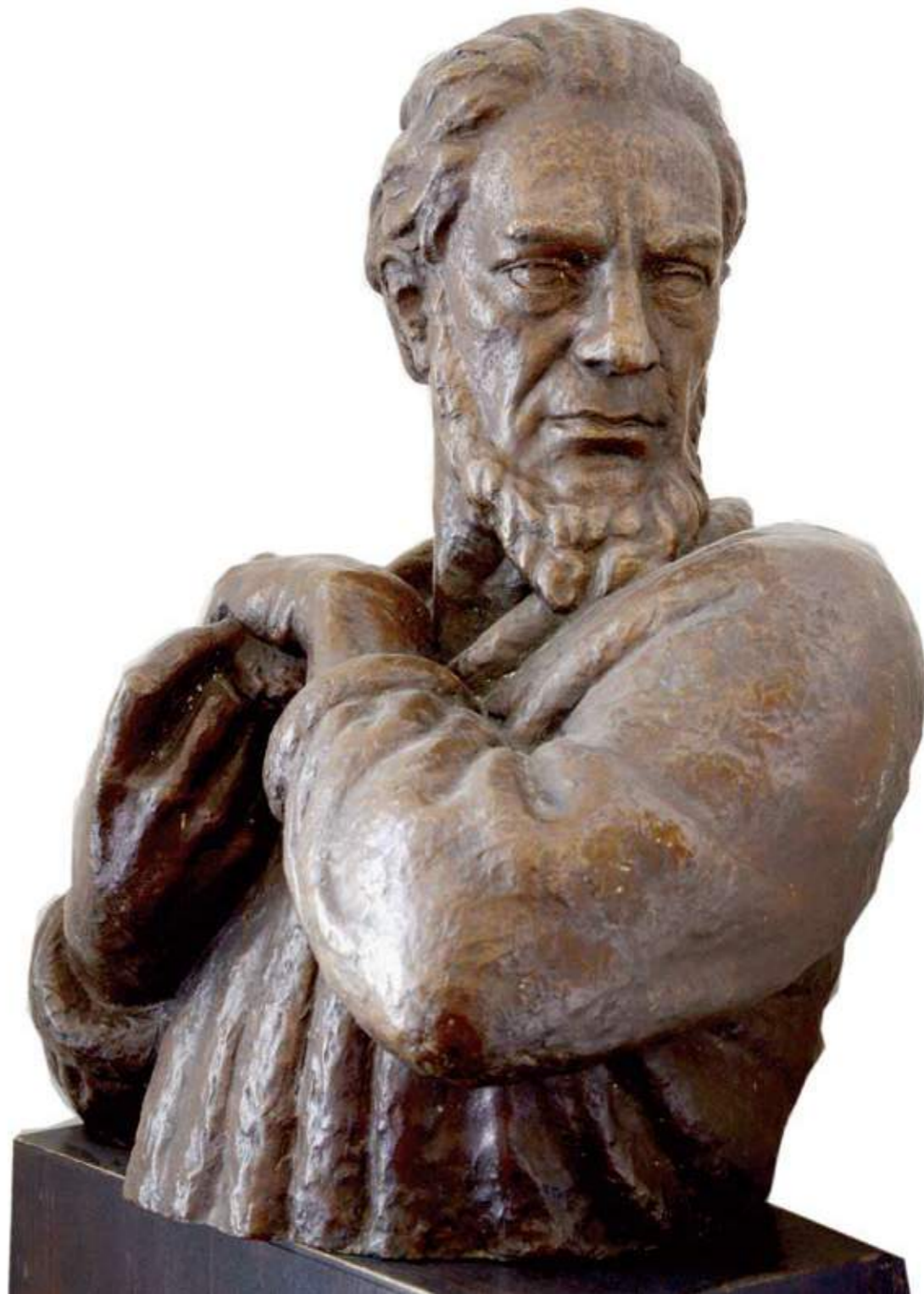
Збирка историје Факултета има седам дела, сликарских портрета и аутопортрета и бисте професора, декана, ректора Академије/Факултета, међу којима су сликарски и вајарски аутопортрети Петра Добровића и Томе Росандића.

Збирка радова професора и студената садржи око 130 дела поклоњених, откупљених или предатих Факултету на чување. Она омогућавају сагледавање развитка наставних процеса уметничког стварања и усавршавања студената и

sculptors Praxiteles, Lisip, Michelangelo and Udon. They belonged to the collection of the Veljković family, and after the Second World War it was given to the faculty collection for safekeeping and use.

The Collection of the History of the Faculty has seven works, portraits, self-portraits and a bust, of professors, deans, rectors of the academy/faculty, among which are self-portraits and sculptures of Petar Dobrović and Toma Rosandić.

The Collection of Works by Professors and Students contains about 130 works which were donated, purchased or submitted to the faculty for safekeeping. They enable the study of the development of the teaching processes of art creation, and

Тома Росандић,
Аутопортрет,
бронза (1930)

Toma Rosandić,
Self-portrait,
bronze (1930)

професора. У Збирци се, између осталих, налазе дела Петра Лубарде, Зоре Петровић, Љубице Цуце Сокић, Стојана Ћелића, Милоша Бајића и Војина Стојића.

Збирка уметничких радова других уметника садржи око 40 дела, поклона аутора који нису били професори Факултета ликовних уметности. У њој се налазе дела Уроша Предића (цртежи и слике) и гипсани одливци Петра Палавичинија.

Збирке графика Кабинета графике и Центра за графику највеће су збирке Факултета. У Графичком кабинету има 80.000 графичких листова који се користе првенствено у настави. Колекција Центра за графику је студентска и броји око 800 графика. ■

the specialisation of students and professors. The collection includes, among others, the works of Petar Lubarda, Zora Petrović, Ljubica Cuca Sokić, Stojan Ćelić, Miloš Bajić and Vojin Stojić.

The Collection of Art Works by Other Artists include about 40 works and are the gifts of authors who were not professors at the Faculty of Fine Arts. It contains the works of Uroš Predić (drawings, paintings) and plaster moulds by Petar Palavićini.

The Graphics Collections of the Graphic's Department, as well as The Centre for Graphics, are the faculty's largest collections. The Graphic Department has 80,000 graphic prints, which are used primarily for teaching purposes. The Centre for Graphic's Collection belongs to the students and has about 800 prints. ■

Зора Петровић, Први акт, уље на платну (1929)

Zora Petrović, Act No. 1, oil on canvas (1929)

Војин Стојић, Арабеска, варени месинг (1960)

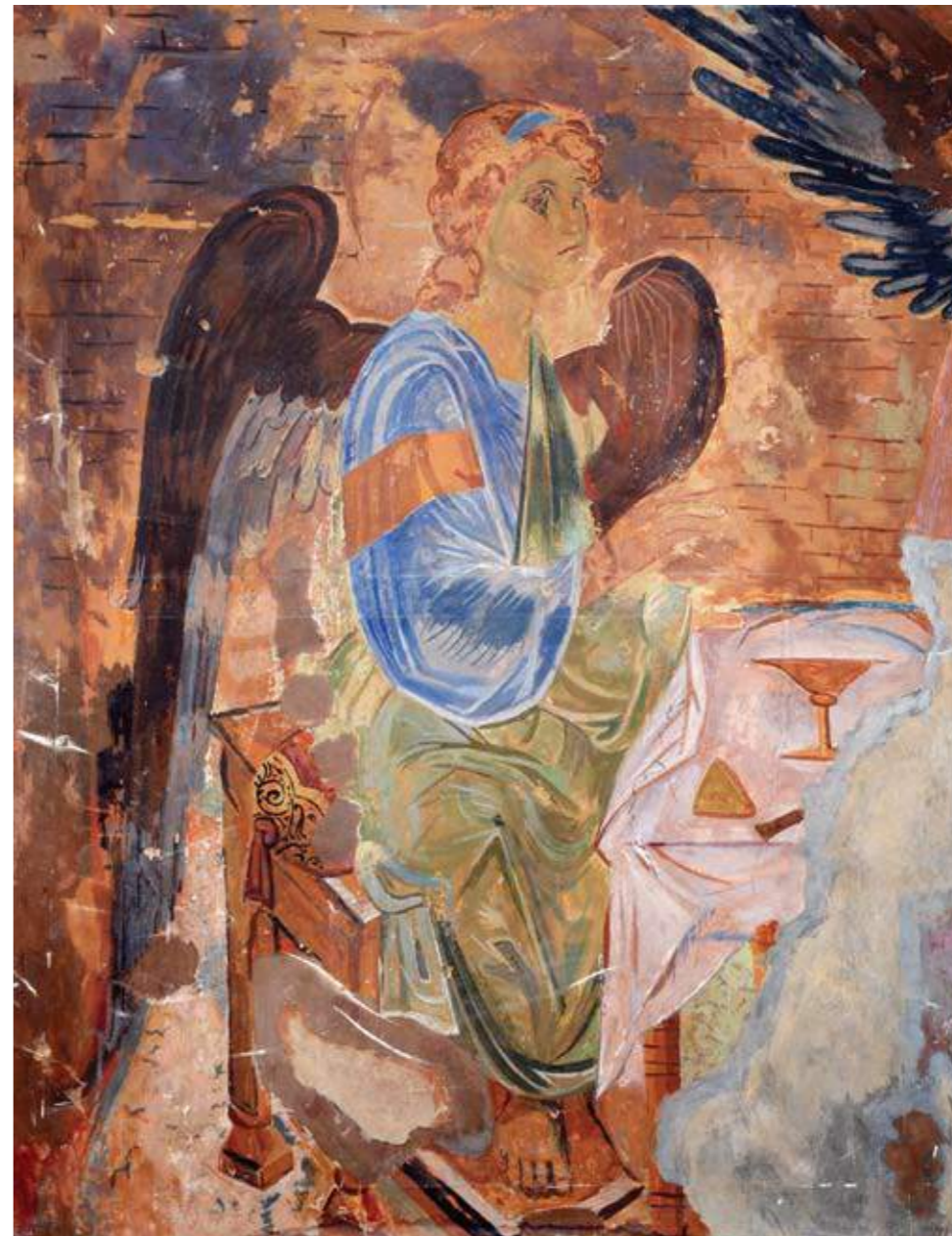
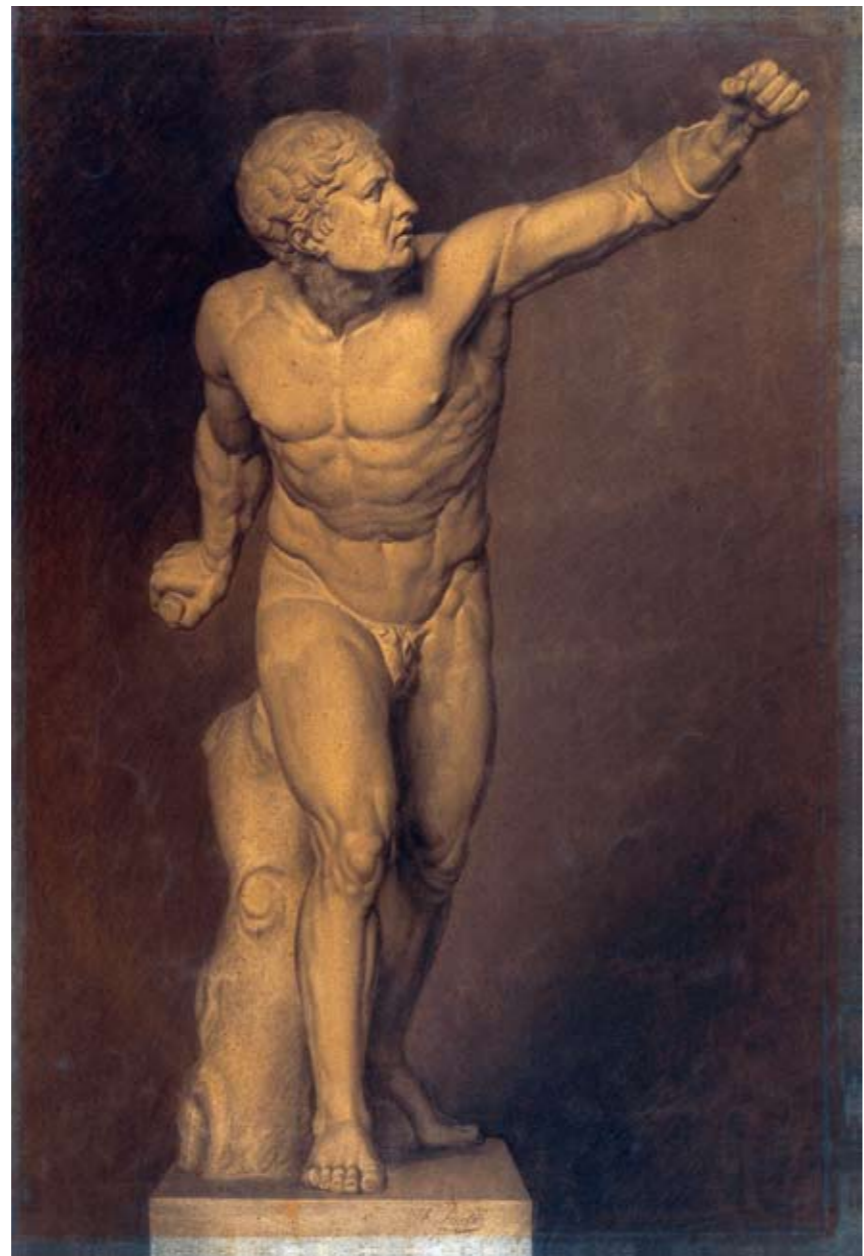
Vojin Stojić, Arabesque, welded brass (1960)

Петар Лубарда,
Гавран, темпера на
папиру (1953)
Petar Lubarda, The
Raven, tempera on
paper (1953)

Урош Предић,
Гладијатор (Ратник
Боргезе), угљен на
папиру (1876/1877)

Uroš Predić, The
Gladiator (the warrior
Borghese), charcoal on
paper (1876/1877)

Јарослав Кратина,
Света Тројица,
копија фреске из
Сопоћана (1952)

Jaroslav Kratina, The
Holy Trinity, copies
of frescoes from
Sopoćani (1952)

Збирке Факултета музичке уметности

Академско наслеђе Факултета музичке уметности представљају његове збирке чији се разноврсни предмети користе у настави, као и за историјска и теоријска истраживања.

Збирка звучне грађе чува се у фоно-архиву Факултета. Садржи музичке снимке са теренских истраживања наставника и сарадника Катедре за етномузикологију. Најстарији потичу из 1951. године, настали су током истраживања музичке традиције Боке Которске (Црна Гора), а сачинио их је

професор Никола Херцигоња, композитор. У фоно-архиву се налази укупно 748 трака са више од 360 сати снимљене грађе на студијским и полупрофесионалним тракама. У току је дигитализација Збирке.

Збирка музикалија, нотног и аудио материјала садржи и стручну литературу и чува се у библиотеци Факултета основаној непосредно по отварању Музичке академије, 1937. По броју (114.697) и вредности грађе највећа је музичка колек-

The Collections at the Faculty of Music

The academic heritage of the Faculty of Music consists of collections of a variety of items used for teaching, as well as for historical and theoretical research.

The Collection of Audio Material is kept in the phonographic archive at the faculty and contains music clips from field surveys carried out by teachers and staff from the Department of Ethnomusicology, with the oldest clip dating back to 1951. In his research of the music traditions of Boka Kotorska (Mon-

tenegro), a collection was compiled by the composer Professor Nikola Hercigonja. There is a total of 748 tapes, with more than 360 hours of material recorded in a studio as well as semi-professionally. The digitalization of the collection is in progress.

The Collection of Various Music Items, Sheet Music and Audio Material, which contains professional literature, is kept in the library of the faculty, which was founded immediately after the opening of the Academy of Music in 1937. The collection is the larg-

ција ове врсте у Србији и на просторима бивше Југославије. У библиотеци је похрањено и 8913 грамофонских плоча, 1886 компакт дискова, 148 јединица у форматима це-де и ди-ви-ди. Књижни део фонда чини 14.000 монографских публикација и мноштво серијских. У библиотеци се чува и велики број легата музичких стваралаца са рукописима Јосипа Славенског (религиофонија), Душана Скворана, Марине Олењине и других. Ове посебне збирке доступне су за рад само у читаоници.

est in Serbia and the former Yugoslavia with regard to the value of its material and the number of items (114,697). The library contains 8,913 vinyl records, 1,886 compact discs and 148 units in CD and DVD format. It also has 14,000 monograph, as well as a number of serial publications. The library safeguards a large legacy donated by music authors, including the manuscripts of Josip Slavenski (Religiophony), Dušan Skovran, Marina Olenjin and others. These collections are available for study in the reading room only.

Међу највреднијим експонатима збирки Факултета музичке уметности је виолина Ђованија Батисте Гваданинија (Giovanni Battista Guadagnini), мајстора из Кремоне. Израђена је у шестој деценији 18. века у Милану, законом је заштићена у категорији покретних културних добара и једини је инструмент из тог времена сачуван у Србији. Ту су и клавир *Steinway & sons* из 1915, као и две уметничке слике, Уроша Предића из 1919. и Николе Бешевића из 1932. ■

Among the most valuable exhibits of the Faculty of Music is a violin by Giovanni Battista Guadagnini, a master craftsman from Cremona, made in the 1860s in Milan. It is protected by law under the category of movable cultural heritage and is the only instrument of that time preserved in Serbia. There is also a *Steinway & Sons* piano, as well as two paintings, one by Uroš Predić, dated 1919, and the other by Nikola Bešević, dated 1932. ■

Јосип Славенски, Нотни запис

Josip Slavenski's notations

Јосип Славенски, *Simfonia Orienta*

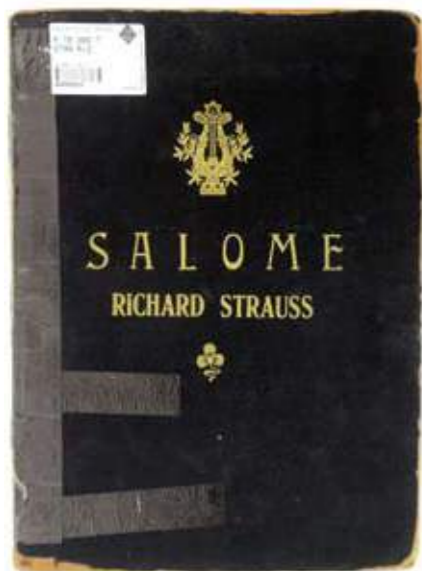
Josip Slavenski, *Symphony of the Orient*

Јосип Славенски, *Песме моје мајке*, (1939-1940)

Josip Slavenski, *My Mother's Songs*

Саломе, Рихард Штраус
Salome, Richard Strauss

Виолина Ђованија Батисте Гваданинија (18. век)
A violin by Giovanni Battista Guadagnini (18th century)

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ

THE UNIVERSITY OF NIŠ

Галерија Универзитета

Галерија Универзитета основана је 2011. године са циљем да подстиче и афирмише уметничко стваралаштво на Универзитету и у средини која њему гравитира. Њен примарни задатак јесте да организује сталну поставку уметничких дела, тематске изложбе, књижевне вечери, трибине и друге култур-

не и уметничке манифестације. Галерија припрема и издаје публикације о активностима, а организује и уметничке колоније. Стара се и о музеолошкој обради и чувању уметничких дела у власништву Универзитета у Нишу. Рад води Уметнички савет који чине истакнути уметници и професори. ■

The University Gallery

The University Gallery was founded in 2011 with the aim to encourage and promote artistic creativity at the university and the circles that gravitate towards it. Its primary task is to organize a permanent exhibition of art works, thematic exhibitions, literary readings, discussions and other cultural and artistic

events. The gallery prepares and issues publications on its activities and organises art colonies, and it is also responsible for the museological processing and preservation of works of art owned by the University of Niš. It is managed by an Arts Council made up of prominent artists and teachers. ■

Миодраг
Нагорни,
Шкољке
и предмети
на касетама

Miodrag
Nagorno,
Shellfish
and Various
Items on Boxes

Зоран Павловић,
Београдски ноќтурно
(1995)

Zoran Pavlović,
Belgrade Nocturno
(1995)

Мирослав Анђелковић, Плаво-сиви предео (1987)
Miroslav Andjelković, Blue-Gray Landscape (1987)

Збирка графичких радова студената Факултета уметности

Збирка графичких радова студената припада Департману за ликовне и примењене уметности. Садржи 7507 радова студената који се чувају и излажу на повременим тематским

изложбама. Њен значај је у томе што је једна од ретких универзитетских збирки у Србији која прикупља искључиво радове академица израђене током студија. ■

The Collection of Graphic Works by Students at the Faculty of Arts

The Collection of Graphic Works by Students belongs to the Department of Fine and Applied Arts. It contains 7,507 graphic works, which are safeguarded and shown at occasional thematic

exhibitions. This collection is of significant importance since it is one of the rare university collections in Serbia that exclusively collects works created by students during their studies. ■

Милица Живановић, Без наслова, линорез 1/3 (2007)
Milica Živanović, untitled, lincut 1/3 (2007)

Александар Милановић, Пејзаж,
калиграфија 1/3 (2012)
Aleksandar Milanović, Landscape,
calligraphy 1/3 (2012)

Александар Живковић, Прича и сан, линорез 1/8 (2007)
Aleksandar Živković, A Tale and Dreams, linocut 1/8 (2007)

Збирка хорске грађе Факултета уметности

Збирка хорске грађе настала је у оквиру манифестације *Хорске свечаности у Нишу*, у периоду од оснивања 1966. до 2009. године.

У Збирци се чувају артефакти, односно 784 јединице доку-

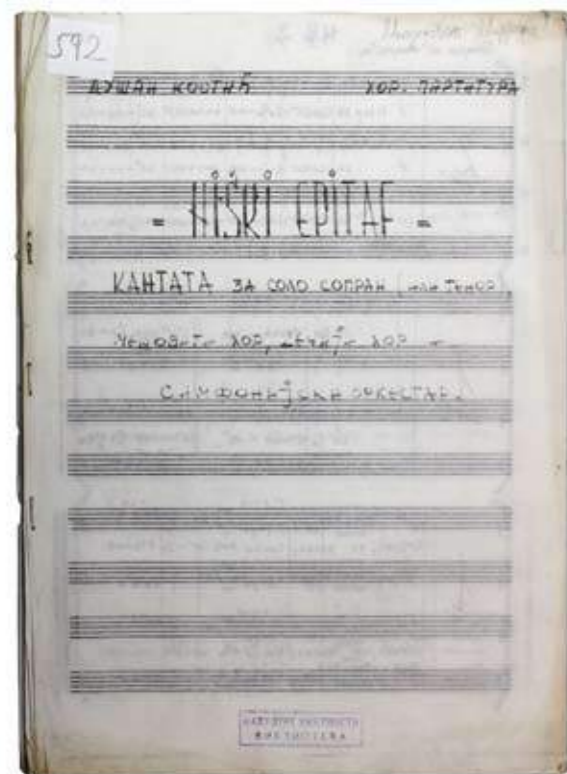
ментационог материјала. Другу целину чине штампане музикалије (1005 јединица), као и рукописне музикалије са фондом од 147 јединица. У Збирци се налази и библиотечка грађа, односно поклони учесника манифестације, којих има 149. ■

The Choral Collection at the Faculty of Arts

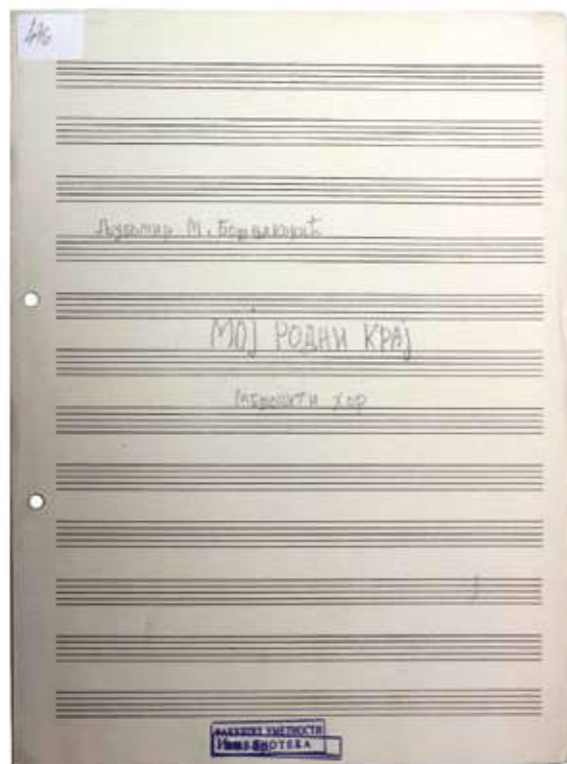
The Choral Collection was established within the framework of *the Niš Choral Festival* which was held during the period 1966 to 2009.

The collection consists of 784 units documented material

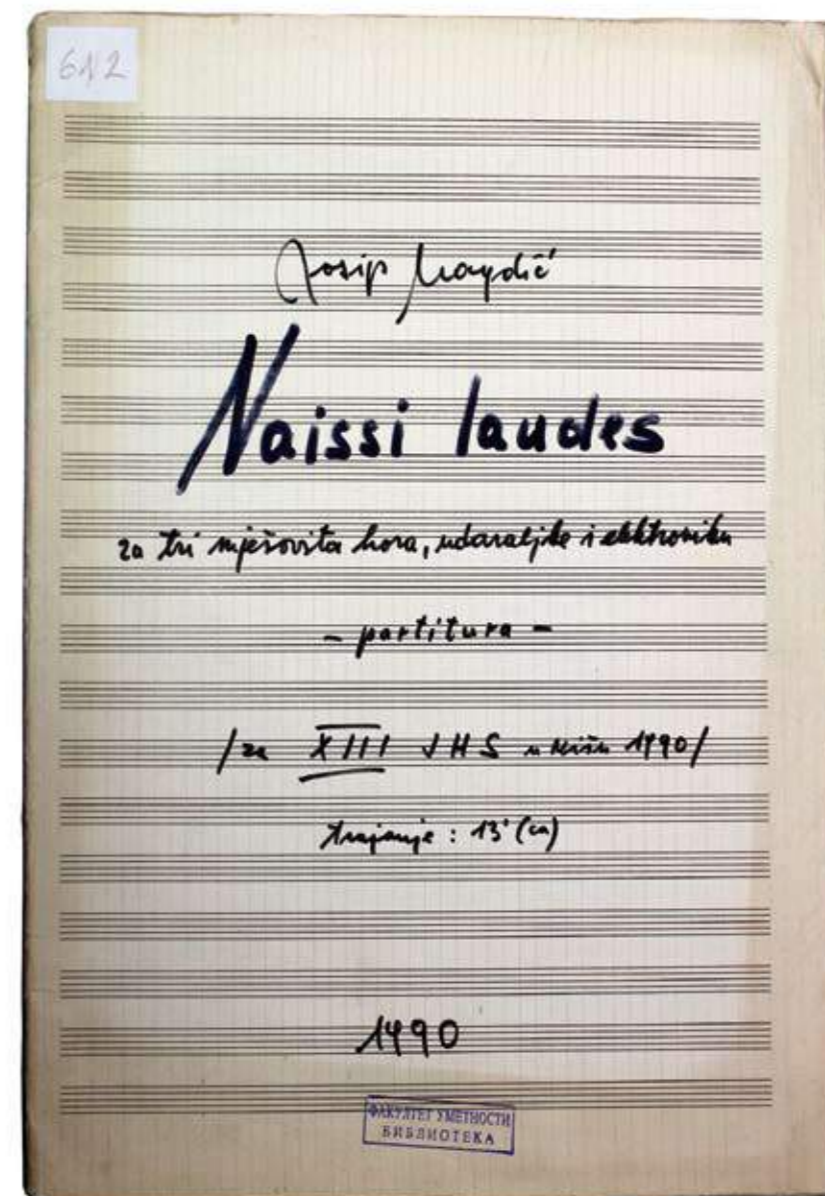
in safekeeping. The second group consists of printed music (1,005 units), as well as handwritten music scores consisting of 147 units. The collection also has many library materials, i.e. gifts (149 units) from participants of the festival. ■

Душан Костић, Нишки епитаф
Dušan Kostić, Epitaph for Niš

Љубомир М. Бошњаковић, Мој родни крај
Ljubomir M. Bošnjaković, My Homeland

Јосип Магдић,
Naissi laudes
(1990)

Josip Magdić,
Naissi laudes
(1990)

Музеј спорта и физичког васпитања Факултета спорта и физичког васпитања

Музеј спорта и физичког васпитања представља материјалну ризницу везану за физичку активност. Велико интересовање за догађаје из прошлости спорта, као и развоја метода у различитим спортским дисциплинама, мотивисали су Факултет да оснује Музеј. Он је почео са радом на иницијативу професора Ненада Живановића, који је осамдесетих година прошлог века заједно са студентима започео са прикупљањем спортских предмета и историјске грађе. Од

тада се интензивно и редовно прикупљају, систематизују и чувају разнородни материјални и писани документи који осликавају прошлост спорта. Град Ниш, али и цела Србија са богатом традицијом спорта и физичког васпитања имају изузетан интерес да унапређује даљи рад Музеја.

Захваљујући поклонима наставника, некадашњих спортиста, спортских радника, сарадника и студената Факултета током неколико деценија, Музеј данас има више стоти-

The Museum of Sport and Physical Education at the Faculty of Sport and Physical Education

The Museum of Sport and Physical Education represents the material treasury related to physical activities. Due to a lot of interest in past sporting events and the development of various methods used in different sports disciplines, the faculty was motivated to establish a museum. The museum was established on the initiation of Professor Nenad Živanović. In the 1980s, together with his students, he started to collect sports items and historical material. Since then the museum has been intensively

and regularly gathering, systematizing and preserving diverse material and written documents illustrating the history of sport. The city of Niš, as well as the whole of Serbia, which has a rich tradition of sports and physical education, has a compelling interest in improving the work of the museum.

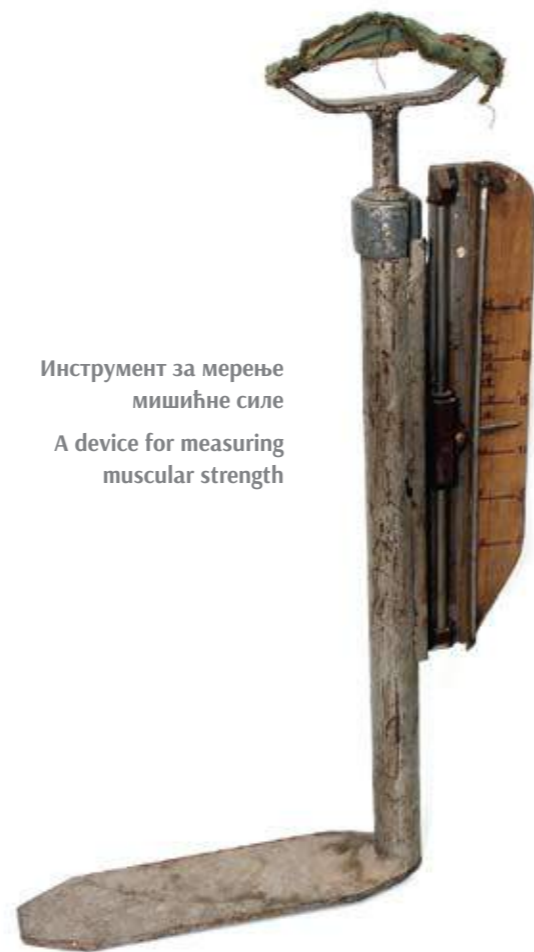
Over decades, thanks to gifts from teachers, former athletes, sports officials and the staff and students of the faculty, the museum today has hundreds of valuable exhibits consisting

на вредних експоната, међу којима су спортски реквизити, опрема и фото-документација. Фонд Музеја разврстан је у више тематских збирки, а најбогатија је посвећена Соколском покрету.

Музеј спорта смештен је учионици у којој се изучава и историја спорта, што омогућава коришћење грађе у настави. Залагањем наставника и руководства Факултета обезбеђени су чување и представљање експоната. О сталној поставци као и о активностима везаним за историју спорта тренутно се старају наставници предмета Историја физичке културе. ■

of sports equipment, accessories and photo documentation. The complete collection is thematically classified in smaller collections and the richest one is dedicated to the Sokol movement.

The sport museum is located in a classroom where the history of the sport is studied, which enables the use of sports material for teaching purposes. Thanks to the efforts of the teachers and the management of the faculty, the exhibits are stored and displayed. Permanent exhibitions, as well as activities related to the history of sport, are currently organised by teachers of the history of physical education. ■

Инструмент за мерење
мишићне силе
A device for measuring
muscular strength

Sprinterice
Sprint shoes

Ручни динамометар
A hand dynamometer

Крпље
Snowshoes

Граната
A wooden skittle

Уметничка збирка Универзитета у Нишу

Збирка је основана почетком 2015. што је чини једном од најмлађих збирки универзитетског наслеђа Србије. Стручни тим кустоса и историчара уметности евидентирао је, реинвентарисао и музеолошки обрадио сва уметничка дела. Резултати

тих активности су Улазна књига уметничког материјала, Књига инвентара и Књига фототеке. Посао је обављен почетком 2016, а крајем исте године изабрана дела *Уметничке збирке* постављена су на интернет страницу Универзитета. ■

The Art Collection at the University of Niš

The collection was established in early 2015, making it one of the youngest university heritage collections in Serbia. The expert team of curators and art historians recorded, inventoried and restored all the pieces. The results of these activities are the entry

book of art materials, the inventory book of the art collection and the photo archive book. This work was undertaken in early 2016, and later that year selected works of *the Art Collection* were displayed on the web page of the university. ■

Јосиф
Гавриловић,
Без наслова
(2008)
Josef Gavrilović,
Untitled
(2008)

Никола Тасић,
Без наслова
(2008)
Nikola Tasić,
Untitled
(2008)

Ивица Стошић,
Милена Тошић,
Јовица Илић,
Без наслова
(2008)

Ivica Stošić,
Milena Tošić,
Jovica Ilić,
Untitled
(2008)

Владица
Ристић,
Без наслова
(2009)
Vladica Ristić,
Untitled
(2009)

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ

THE UNIVERSITY OF NOVI SAD

Збирка Педагошког факултета у Сомбору

Збирка Педагошког факултета у Сомбору непосредни је настављач више од два века дуге традиције образовања српских учитеља у том граду. Баштиник је знаменитих просветних установа нашег народа, *Норме* основане 1778, и *Препарандије*, прве Српске учитељске школе из 1812. године. Материјални трагови ових школа изложени су у *Спомен-соби Норме и Препарандије* на Педагошком факултету у Сомбору. Збирку чини неколико целина: *Архивска грађа*

(записници, извештаји, дневници), *Збирка старе и ретке књиге*, *Збирка фотографија*, *Збирка уметничких слика и портрета*. Осим ових, ту се налазе и *Збирка старих школских учила*, као и *Збирка признања, печата и вајарских дела*.

У архивској грађи по значају се издвајају најстарији запис *Протокола српске Препарандије* из 1812, на латинском језику; рукописни каталог књига библиотеке *Препарандије*

The Collection at the Faculty of Pedagogy in Sombor

The Collection at the Faculty of Pedagogy in Sombor is the immediate successor to more than two centuries of the long tradition of the education of Serbian teachers in Sombor. It is the inheritor of the renowned educational institutions of our nation, *Norma*, which was established in 1778 and *Preparandija*, the first Serbian Teachers' College, founded in 1812. The material which traces the history of these schools is displayed in *the Memorial Room of Norma and Preparandija*, at the Faculty of Pedagogy in Sombor. The collection consists of several

parts: *the Collection of Archival Material* (minutes, reports, journals), *the Collection of Old and Rare Books*, *the Collection of Photographs and the Collection of Paintings and Portraits*. In addition, there is also *the Collection of Old Teaching Aids*, as well as *the Collection of Awards, Seals and Sculptures*.

Among the Archive Collection, of great importance are the oldest record of *the Protocol of the Serbian Preparandija* from 1812, in Latin, a handwritten catalogue of books from *Preparandija's* library, from 1832, with the titles and number of cop-

из 1832, такође на латинском језику, са насловима и бројем примерака; школски извештај са отиском печата школе у црвеном воску из 1842, на латинском језику; писмо о оснивању фонда *Платонеум*, владике Платона Атанацковића из 1863, на латинском језику; документација о додели црногорског *Ордена Данила* професору Препарандије Николи Вукићевићу из 1870/71, која садржи решење са потписом књаза Николе Петровића. Тој документацији припада и ћирилично Вукићевићево писмо цару Франђи Јосифу за право ношења ордена, као и извештај о царевој сагласности.

ies, also in Latin, a school report with the school stamp in red wax, dated 1842, in Latin, a letter establishing the *Platoneum Collection* by Bishop Platon Atancković, dated 1863, in Latin; documentation from 1870/71 regarding the Montenegrin award of the *Order of Prince Danilo* to Preparandija's Professor, Nikola Vukićević. This documentation also contains the decision with the signature of Prince Nikola Petrović, as well as a letter in the Cyrillic alphabet which Professor Vukićević sent to Emperor Franz Joseph, asking for permission to wear the medal in public, as well as a report about the Emperor's consent.

Међу раритетима најстарија књига је *Nouveau voyage d'Italie* Франсоа-Максимилијена Мисона, објављена 1694. године у Хагу, док се међу више од сто ретких издања издваја *Мирослављево јеванђеље*, штампано у триста примерака 1897. у Бечу, у техници хелиографуре, које је даровао краљ Александар Обреновић.

У збирци од преко четрдесет старих учила налазе се електростатичка машина (*Leybold Vacuum*) и пројекциони апарат са волтиним луком (*Pathe Freres*), као и електромагнет са котвом и тасом (*Max Kohl*). ■

Among the rarities is the oldest book *Nouveau voyage d'Italie* by Francois Maximilien Misson, published in 1694 in The Hague, and among these rare editions the most important is *the Gospel According to Miroslav*. It was printed in 300 copies in 1897 in Vienna using the helograve technique and bequeathed by King Aleksandar Obrenović.

In the collection of over forty old teaching aids, there is an electrostatic machine (*Leybold Vacuum*) and a projection apparatus with a voltaic arc (*Pathe Freres*), as well as an electromagnet with a pintle and pan (*Max Kohl*). ■

Електростатичка
машина (око 1890)
An electrostatic
machine (circa 1890)

Мирослављево јеванђеље (1897)
The Gospel According to Miroslav (1897)

Електромагнет са
котвом и тасом
(око 1905)
An electromagnet
with a pintle and
pan (circa 1905)

Пројекциони
апарат са
волтиним
луком (око
1900)
A projection
apparatus with
voltaic arc
(circa 1900)

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
СА ПРИВРЕМЕНИМ СЕДИШТЕМ У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ

THE UNIVERSITY OF PRISTINA,
TEMPORARILY SEATED IN KOSOVSKA MITROVICA

Збирке Природно-математичког факултета

Природно-математички факултет у Приштини, због добро познатих околности насталих после НАТО бомбардовања 1999. године, измештен је у Косовску Митровицу. Међу сачуваном имовином овог Факултета налази се неколико вредних збирки. Оне су у функцији наставе и истраживачке делатности ове установе.

Збирка водоземаца и гмизаваца са подручја Србије и Црне Горе садржи више стотина примерака различитих вр-

та, укључујући шест врста жаба (*Anura*), две врсте репатих водоземаца (*Caudata*), три врсте гуштера (*Lacertilia*), шест врста змија (*Ophidia*) и једну врсту корњача (*Testudines*). Примерци су сакупљени у периоду од 1999. до 2016. године. Конзервирани су у раствору (4% – 10%) формалдехида, а чувају се у 70% раствору етил-алкохола, у виду мокрих препарата. Збирка се користи првенствено као преглед фауне зоогеографске целине Србије и Црне Горе, затим као мате-

The Collections of the Faculty of Natural Sciences and Mathematics

The Faculty of Natural Sciences and Mathematics in Priština, due to well-known circumstances arising after the NATO bombing in 1999, was relocated to Kosovska Mitrovica. Among the surviving property of the faculty, there are several valuable collections which are used for teaching and research purposes at this institution.

The Collection of Amphibians and Reptiles from the Territory of Serbia and Montenegro consists of hundreds of specimens

of different species, including six species of frogs (*Anura*), two species of tailed amphibians (*Caudata*), three species of lizards (*Lacertilia*), six species of snakes (*Ophidia*) and one species of turtle (*Chelonia*). The specimens were collected in the period from 1999 to 2016 and are preserved in a solution (4% – 10%) of formaldehyde, and kept in a solution of 70% ethyl alcohol, in the form of a wet collection. The collection is used primarily as a review of the fauna of the zoogeographic entirety of Serbia

ријал за упоређивање са ширег географског подручја и у извођењу вежби са студентима.

Збирка речних ракова са подручја Косова и Метохије настала је као резултат истраживања великог броја локалитета са целе територије Косова и Метохије у периоду од 1992. до 2012. На 33 локације утврђено је присуство ових животиња. Сакупљено је по шест примерака обе врсте, по три мужјака и три женке. У Збирци су представљене аутоктоне врсте: *Astacus astacus* (L) и *Austropotamobius torrentium* (Schrank) са различитих станишта. *Austropotamobius torrentium* је заступљен у високопланинским потоцима и рекама, као и рекама олигосапробног степена квалитета вода изнад 700

and Montenegro, and secondarily as material for comparison within a broader geographical area. It is also used for practical work with students.

The Collection of River Stone Crayfish from Kosovo and Metohija is the result of research of a large number of sites on the entire territory of Kosovo and Metohija in the period from 1992 to 2012. The presence of these animals was confirmed in 33 sites and 6 specimens of both species, three male and three females, were collected. The collection consists of the indigenous species: *Astacus astacus* (L) and (Schrank) from different habitats. *Austropotamobius torrentium* are found in high mountain streams and rivers as well as rivers over 700 meters AMSL with

мпм. Јединке *Astacus astacus* су сакупљене у средњим и доњим токовима река β мезосапробног квалитета вода нижих надморских висина. Збирка се користи за упоређивање и одређивање варијетета са ширег географског подручја и као показни материјал за извођење практичне наставе на студијама биологије.

Хербар васкуларних биљака планине Рогозно производ је истраживања која су била неопходна за израду једне докторске дисертације. Садржи 815 таксона васкуларних биљака у преко 2000 јединица хербаризованог материјала. Ту се налази и једна врста представника *Psilophyta*, три врсте раставића (*Equisetophyta*), тринаест врста папрати (*Polypodiophyta*), три

rated oligo saprobic water quality. *Astacus astacus* specimens were collected in the middle and lower reaches of rivers with β mezosaprobic water quality at lower sea levels. The collection is used for the comparison and determination of varieties from wider geographical areas. Also, it is used as demonstration material for practical work in the study of biology.

The Herbarium of Vascular Plants from Rogozno Mountain is the result of research that was necessary for the preparation of a particular doctoral dissertation. It contains 815 taxa of vascular plants in over 2,000 units of herborized material. It also includes *Psilophyta*, three types of horsetails (*Equisetophyta*), thirteen species of ferns (*Polypodiophyta*), three types of gym-

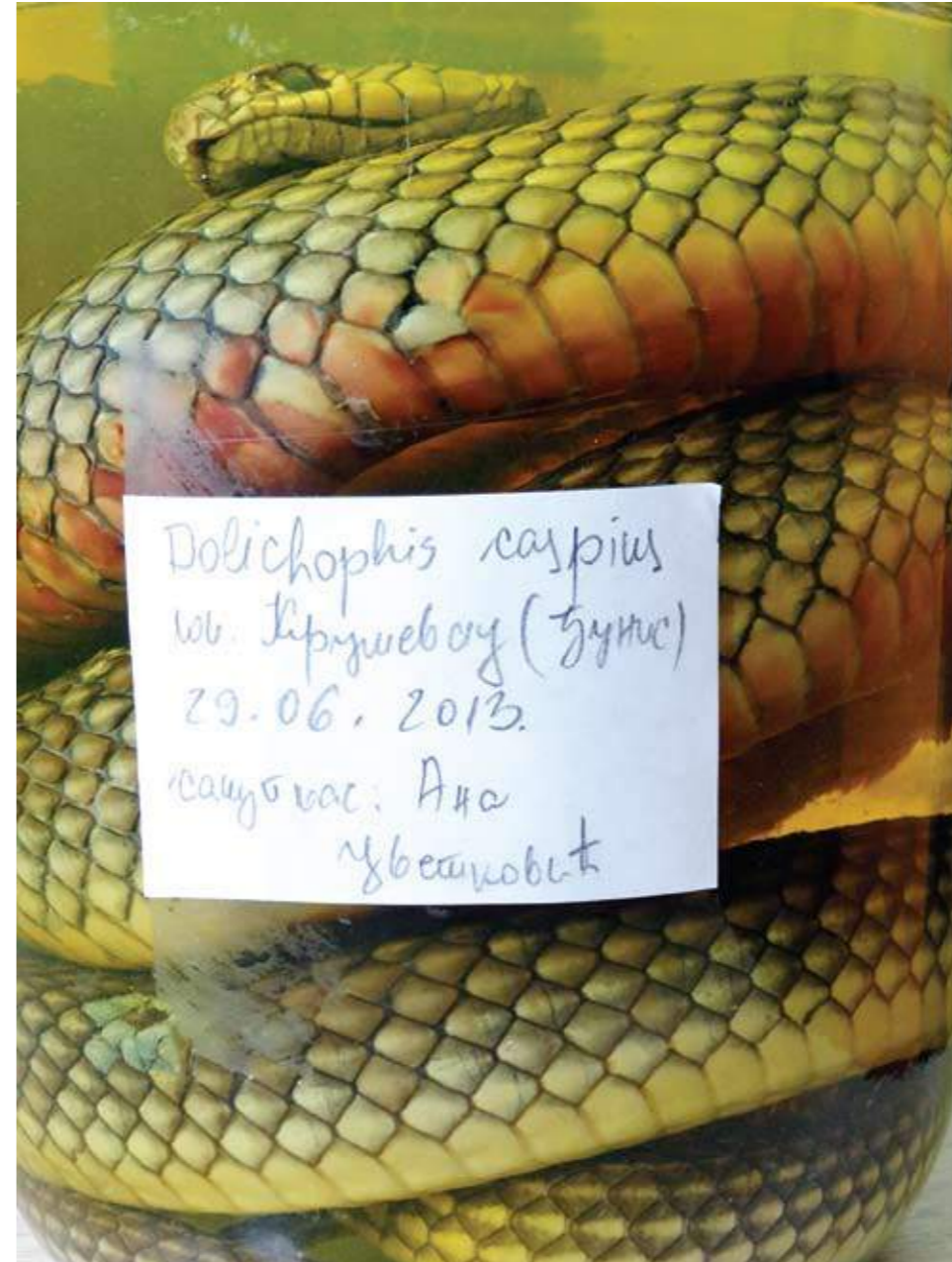
Речни рак
A river crayfish

врсте голосеменица (*Pinophyta*) и 794 врсте скривеносеменица (*Magnoliophyta*). Прикупљена грађа садржи 51 таксон који се налази на Црвеној листи флоре Србије и Црне Горе, као и 14 врста ретких и угрожених биљака. Збирка укључује и врсту *Tulipa serbica* која се у Србији налази једино на планини

nosperms (*Pinophyta*) and 794 species of angiosperms (*Magnoliophyta*). The collected material contains 51 taxa located on the Red List of florae from Serbia and Montenegro, as well as 14 species of rare and endangered plants. It also contains the species *Tulipa serbica* which is only found in Serbia on the Rogozno

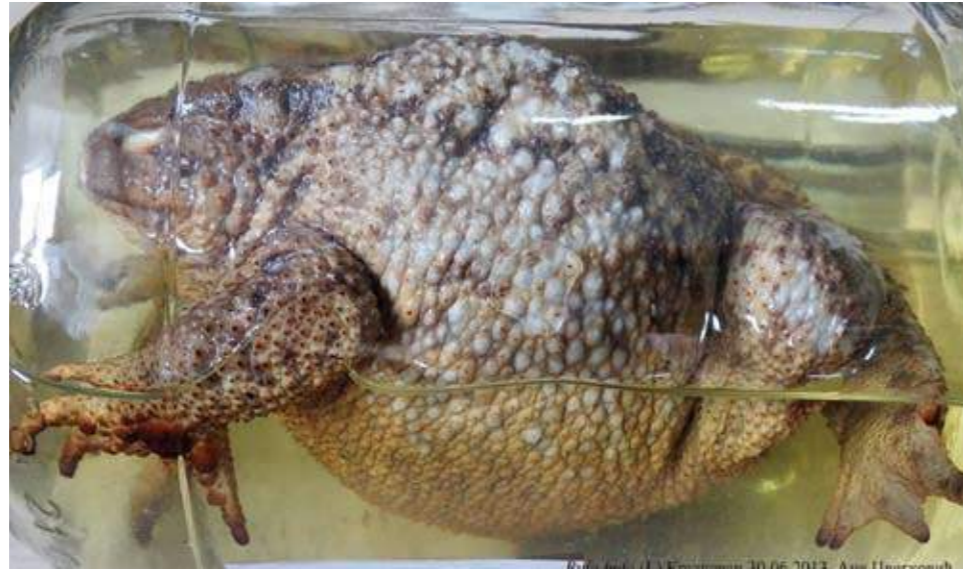
Рогозно, једном од два позната локалитета за врсту *Fibigia clypeata* (L). Збирка се користи за упоређивање флористичких карактеристика ширег географског подручја Балканског полуострва. Хербар је смештен у просторијама Хербара Природно-математичког факултета у Нишу. ■

Mountain, which is also one of two known sites with the species *Fibigia clypeata* (L). The collection is used for the comparison of floristic characteristics from wider geographical areas of the Balkan Peninsula. This Herbarium is kept in the Herbarium at the Faculty of Natural Sciences and Mathematics in Niš. ■

Степски смук
A steppe
aesculapian snake

Шумска крастава жаба
A forest toad

Зелена крастава жаба
A green toad

Збирка водоземаца
и гмизаваца Србије
и Црне Горе
A collection of
amphibians and
reptiles from Serbia
and Montenegro

Сарадници на текстовима: Алена Здравковић, Анђелка Ковачевић, Бојан Гајић, Весна Гагић, Весна Радић, Владан Иветић, Драган Гачић, Драган Жунић, Драгица Вилотић, Драгица Обратов-Петковић, Душанка Крајновић, Жељко Николић, Звездан Савић, Зоран Зорић, Зоран Марковић, Ивана Митровић, Ивана Перковић, Јасминка Королија, Јелена Матић, Марија Бошњак Степановић, Марко Јанковић, Марко Перовић, Милан Милисављевић, Милан Степановић, Милка Главендекић, Михаило Грбић, Нада Штрбац, Небојша Живић, Оливер Тошковић, Оливера Ерић, Петар Петровић, Славица Ердељановић Цурк, Славиша Шаренац, Снежана Вукојичић, Татјана Јакшић, Татјана Станисављевић Брзуловић.

Фотографије уступили: Археолошка збирка, Ботаничка башта, Збирка инструмената за експерименталну психологију, Збирка Јоце Вујића (Народни музеј), Музеј анатомије човека, Збирка минерала и стена, Нумизматичке збирке (Народни музеј), ПМФ Приштина, Препарандија, ФЛУ, Музеј хемије, Шумарски факултет.

Додатне фотографије: Зоран Живковић.

Contributors to the texts: Alena Zdravković, Anđelka Kovačević, Bojan Gajić, Vesna Gagić, Vesna Radić, Vladan Ivetić, Dragan Gačić, Dragan Žunić, Dragica Vilotić, Dragica Obratov-Petković, Dušanka Krajnović, Željko Nikolić, Zvezdan Savić, Zoran Zorić, Zoran Marković, Ivana Mitrović, Ivana Perković, Jasminka Korolija, Jelena Matić, Marija Bošnjak Stepanović, Marko Janković, Marko Perović, Milan Milisavljević, Milan Stepanović, Milka Glavendekić, Mihailo Grbić, Nada Štrbac, Nebojša Živić, Oliver Tošković, Olivera Erić, Petar Petrović, Slavica Erdeljanović Curk, Slaviša Šarenac, Snežana Vukojičić, Tatjana Jakšić, Tatjana Stanisavljević Brzulović.

Photographs courtesy of: The Archaeological Collection, The Botanical Garden, The Collection of Instruments for Experimental Psychology, The Joca Vujić Collection (The National Museum), The Museum of Human Anatomy, The Collection of Minerals and Rocks, The Numismatic Collections (The National Museum), The Faculty of Natural Sciences and Mathematics Priština, Preparandija, The Faculty of Fine Arts, The Museum of Chemistry, The Faculty of Forestry.

Additional photographs: Zoran Živković.

CIP - Каталогизација у публикацији
- Народна библиотека Србије, Београд

378.4:371.64/.69(497.11)(083.824)
069.015(497.11)(083.824)

УНИВЕРЗИТЕТСКО наслеђе Србије /
[уредници Живан Лазовић, Дарко Митровић,
Ивана Митровић ; превод Grainne Boyle Orlić] = The University Heritage of
Serbia / [editors Živan Lazović, Darko Mitrović, Ivana Mitrović ;
translation Grainne Boyle Orlić]. - Београд =Belgrade :
Универзитет у
Београду =The University of Belgrade, 2017 (Београд : 3D+).- 239 str. :
ilustr. ; 24 x 21 cm

Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Тираж 80.

ISBN 978-86-7522-055-8

1. Ур. ств. насл.

а) Универзитети - Наставна средства -

Србија - Изложбени каталози б)

Универзитети - Збирке - Србија -

Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 235688972

Универзитетско наслеђе представља скуп материјалне и нематеријалне културе који је настајао у академској заједници као резултат наставе и науке. Самим тим, оно је непроцењиво за познавање историје наших универзитета. Родоначелницом стварања ове врсте баштине у Србији сматра се Збирка минерала и стена коју је барон Фон Хердер поклонио кнезу Милошу Обреновићу 1835. године, а коју је кнез потом даровао потоњем Универзитету у Београду. Процес прикупљања и активног залагања за стварање посебних академских јединица које баштине јединствене примерке о животу високошколских установа непрекидан је и одвија се скоро 180 година, али тек са овим каталогом ово наслеђе добија одавно заслужено место у нашој културној средини.

The university legacy is a set of tangible and intangible culture created within the academic community as a result of teaching and science. Therefore, it is invaluable for understanding the history of our universities. The Collection of Minerals and Rocks, which was donated to Prince Miloš Obrenović by Baron von Herder in 1835 and later bequeathed by the prince to the University of Belgrade, is considered to be the founding collection of this kind of heritage in Serbia. The process of collecting and a strong commitment to the creation of special academic units which safeguard inherited unique examples of the existence of higher education institutions, is continuous and has been taking place for almost 180 years, but only now with this catalogue does our university heritage receive its long-deserved place in the cultural circles of the country.

